

309404 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 16 వ తేదీ గురువారము } No. 39
సంపుటము. ౫ } కాశ్యపు నామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ పక్షి ౬. } సంచిక 3౯

అన్ని మన్యజ్వరములకును యిసనాఫలిమందు
రామబాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

ఇసనాఫలిమందును సేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ
మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మన్యజ్వరమునకు దవ్యవధము:— ప్రపంచమందంతటను మన్యజ్వర జ్వరములందు పెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరూ ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జీర్ణించి గుల్మవ్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అమోఘముగ పనిచేయును. మరల జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాట పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయముగను. ఏమియు అపాయము లేదు. పసిపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరకును. (984)

సోల్ యేజంట్లు— (ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి.జి.గోరియోకంపెని, బొంబాయి.
చెన్నరాజధానియందు సోల్ ఏజంట్లు:— డబ్ల్యు. ఈ. స్లిట్ట అండుకో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల కార
దోలును. వాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.
నువాసనగలిగి యుండును.
క్షతయింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడిన మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారా.
అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

సర్వవృద్ధికి విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) 586
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి క్షుణ్ణమునందును రుచి
రలిన హాస్యవధము. అంగు,
మూసాని, దోయవైద్యులచే పొగ
డగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లంచినను మందు గుణముమాడదు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక.
కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.
ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవాలి.
వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెని,
10 వెంకటేశ్వరమ్మ స్త్రీ, వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఇనాము ! ఇనాము !!
అందమైన మధుర బుట్టాలచీరలు
చీర 1-కి వెల రూ. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర
వెడల్పు కలవి. రంగుకు ఉత్తరవాద
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టాలు వేయింపబడినవి పలురకములు
కలవు. ఇక్కాల నాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.
నర్సాపురం సరిగిచీర 1-కి 16 x 2 1/2 రూ 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి రూ 8-4-0
బాలామణి మామిడిచీర 1-కి రూ 8-8-0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి రూ 5-0-0
శకుంతలచీర 1-కి రూ 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అండు కో,
2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు

1000

రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన
సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల భాతువుత్తి, రక్తపుత్తి, విశేషబలహీ, ఆకలి ఎక్కువ
అవుతుంది.

మొదలయినవి. కలుగును. స్వప్నస్థితి, భాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట,
నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచి గుణము
పొందిన ఆనేకులు రంగోల్, పినాంగ్, సిలోన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి,
మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపుత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు.
కావలసినవారు అగ్రజాస్థానపు సుప్రసిద్ధ బహుమాన పత్రికల కాపీ పంపుదుము.
ఇది అబద్ధమని రుజువుపరచువారికి వైకృతపరచియుండు బహుమానము యివ్వ
బడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందకచ్చును. పార్శ్వలను కొను
నన్నడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన
పుత్రిక సార్వభౌమ పంపబడును. ఏకెంటులు కావలసియున్నది.
15 రూపాలు తేల్చీ వెల రూ. 2-0-0. తపాలాభర్తు 1-కి డబ్బాలకు 6 అవాలి.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.

(619)

మా సరుకులన్నియు మంచిరకపు సరుకులు ధరలు చాల తగ్గించబడినవి! (456) అతి చౌక!!

ఉష్ట ప్రదేశములందు చల్లబిగాలి నిచ్చు శాశ్వతపు విసనకర్రకంటె మంచిదేదైన గలదా?
ఈవిసన కర్రవీర్వాటు చాలపొందికమైనది. ప్రతిచోటునకు వెంట గొంపోగును. కోటిశ్శయలకు కుటీరవాసునకు
గూడ చాల సదుపాయము. వైకి వాస్తవముగ విద్యుచ్ఛక్తి విసనకర్రకంటె యుండును. దీనికి మూడంచులుండును. దీని
త్రిపుటకు వేరొకపిడి అనుగ్రహియింపబడినది. దీనికిని ఎల్క్విక్రితుఫ్ఫానుకును గల వ్యత్యాసమేమన:— ఎల్క్విక్రితు ఫ్ఫానుకు
వెల 1-కి 10రూపాయలు వ్యయమగును. ఈ విసనకర్ర కట్టిఖర్చు ఆకసరములేదు. ఈవిసనకర్రకంటెకొనుట ముందుట మొద
లగు ఉపద్రవము లేవియు లేవు. చాల సురక్షితమైనది. 4, 5 గురకు సరిపోవు చల్లని గాలి నిచ్చును. వ్యాపారము చేయు
వారికిని, లాయరునకును, వర్తకులకు, జమిందారులకు సంచారముచేయువారికి ఉద్యోగస్థులకు, మేధాశక్తి నుపయోగించు
వారికి ఇన్వెంటరీ చాలయోగ్యముగ నుండును. మనము సోడా, లెమినిడు మొదలగువానికి ఖర్చు వెట్టినంత సొమ్ము అన
సరము లేదు. 5-10-0 లకు శాశ్వతముగ నుండు ఒక విసనకర్ర వచ్చును. నానాటికి విసనకర్రలన్నియు ఖర్చు అయిపోవు
చున్నవి. తక్షణము ఆకాభంగము పొందకుండగ అర్థరూప పంప్రార్థితులు. మూడువిసనకర్రలకు ముందుగ ధర రూ. 14.
4 వ వంతు సొమ్మును కట్టవలయును.

(1168) ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నిటిని అంగ్లమున వ్రాయవలయును.
Calcutta Stores & Agency, Beadon Square, Calcutta

పట్టెల, వట్టిజుములందలి ప్రసన్నమగు ప్రతిహాపుణాను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకటానెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు నీహామైన ను, కాన్డవైనను ఆహోదోలబహారో ఆను పేరును పరిశీలింపుము. ఈఆహో శిల్పహారయొక్క నలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగునవారికి వానినవో అజ్ఞాతమృగుగల నుహాననకాన్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

భావము అనుసరించి జేశమును రాష్ట్రములుగా భాగించుట పరిపాలనా సుసంపన్నమున నేకాభివృద్ధి కని సమంజసమున నీతి పనులయొక ఆంధ్రులకే కాక, ఉత్తరములు, కన్నడ, మరాఠీ, జేశములు మొదలుగాగలవానికి లేదుపక్షి అంగీకరించి వానిని భావము అనుసరించుగా రాష్ట్రాధిభవనము కోరుచున్నారు. బంగళాభీహారులను యానీతిని అనుసరించివారిరాష్ట్రములనుస్థిర పరుచుకున్నారు. ఇందలి ఉపయోగముజేశాభ్యుదయమునకుభంగము యేమోత్రేమనుకాదు. సరికదా! మాధ్యకారయోజనముల అనేక జేశాభిమానులు వోల్పుకోసుచున్నారు. మానసియులగు మన కర్మగారు గవర్నర్ జనరల్ గారి సభయందు యీఅంశమును ప్రపంచించినపుడు యెడిరించిన వారి వాదములు యంతకరకు అదగినీయుగా నున్నవో అందరును తెలిసినయంతవే. అందున గౌరవీయులగు జిన్నా గారు, శ్రీనివాస శాస్త్రి గారును వెల్లడిపరచిన వాదములు యీ పుస్తకముల యందు ప్రేమగల మనకందరుకు కొంత ఆశ్చర్యమును, అందు జిన్నా గారి ప్రకటనకొంత విపాదమును కూడ కలిగించెను. కర్మగారు ఆంధ్రుల మెప్పును ప్రజామోదమును బడయు నిమిత్తము ఈశాస్త్రమును తెచ్చిన నుడిచిరి. యెంతవోస్వాస్థ్యము! జిన్నా గారు చేయుచున్న పనులు ప్రజల ఆమోదమునకు మెప్పునకును గాదా? పేరందరు కానన నిర్మాణసభలోనికి వెళ్లుట ప్రజలకు పురోభివృద్ధి తెచ్చి అందుకును ప్రజలయొక్క ఆమోదమును, మెప్పును, కృతజ్ఞతయను బడయుటకే కాని ప్రజలకు యిష్టము తొలంగునటుల వర్తించుటకు కాదని జిన్నా గారు మాత్రము యెఱుంగరా? ఈ ప్రశంస మనకు ప్రేమాస్పదమైన జిన్నా గారి ముఖతావచ్చుటయే మనకందరుకు కొంత వింత కలిగించినది. మరియొకరు యనిన మనకింత విపాదముండక పోవునుగాని యందుల మనమొక నీతిని గ్రహించవచ్చును. యెంతగోష్ఠవారైనను అప్పుడప్పుడు సాధారణపు పాఠకులకును గ్రహించగలుగు సబబును తాముగ్రహించ లేనటుల వర్తింతురు. ఈరీతి నే యీఆంధ్రరాష్ట్రము సందర్శించున మన దివాను బహద్దూరు కేశవ పిల్లెగారి వ్రాహులు యీమధ్యను వార్తాపత్రికల మూలమున వెల్లడియైనవి కూడ విపాదము కలిగించెను. పెద్దవారు సంయుతమును మనుష్యమాత్రులము అగు కారణమున వాన బడుట కలసింపును. కావుననే పరిపాలనా విషయములగాని ఇతరవిషయముల గాని సంఘమున వెల్లడియైన వాటి అన్వేష యెంతగోష్ఠవారైనను ఒక్కరిమూలమున వచ్చుచారికి రానే రదందురు. కావుననే జిల్లాధికారియైన కలెక్టరుగారు యెంత సదుద్దేశముతో తాపత్రయపడినను హెచ్చుగా పొరపాటులు కానపించు చుండెను. ఈలోపమును సహజతయను నిమిత్తము గౌరవనీయులగు రావు బహదూరు మోచర్ల రామచంద్ర రావు పంతులుగారు జిల్లా అధికారికి సలహానొసగు సభను స్థాపింపమని గవర్నరు గారి సభియందు నుడిచిరి. ఈఅంశమును తామందరును యీసభయందు యోచించవలసిన వాటిలో సెకండగా నుంచమని కోరుచున్నాడను.

[13-వ పేజి చూడుము]

బెల్జియన్ సేవకు ముట్టడి.

లండన్, మే 14:—ఆఫ్ఘన్ ముట్టడిని గూర్చి మే 11 క తేదీని దేశీయ పురమునండి ఎడ్మండ్స్ రాష్ట్రీ క్రింది వ్యవస్థాపకమును ప్రకటించి:— ఆఫ్ఘన్ సామ్రాజ్యమును మూసి వేయుటకు నిర్ణయించబడిన సరియైన అనునాక సామ్రాజ్యము మునుపటి 2 వేల గజముల దూరమున సముద్రమున బడియున్నది. ఈయన ద్వారా మంత్రము క మొట్టొకటి హ్యూబర్ట్ లిన్కన్ గారికి వదలి పెట్టబడింది. హ్యూబర్ట్ గారే ఇదిగత “బెల్జియం, సిరియస్” అనునాకల మూలమున సామ్రాజ్యమును మూసి వేయుటకు ఏర్పాటును చేసియుండిరి. పోయినసారి సిద్ధముగ నున్న శత్రువులపై ఆకస్మికముగా బడి ఫలమును బడయుటయే ముఖ్యమగు న్యయ్యే ముందేను. “సిరియస్ బెల్జియం” నాకలను సరియగుమాగమున బెల్జియన్ బాంకు ఉత్తంధమును (బాంకు)లు చెడి సామ్రాజ్యములోనికి దారియుండునట్లు చేయుటచే ఆనాకలు ఏమియు చేయలేకుండేను. కాని తరువాత విమానముల మూలమున పరిశోధించగా ఆ ఉత్తంధములను జర్మనులు తీసికొనిపోయి, నాకలను సరిమానమున బెల్జి ఉపకరణము లేమియు లేవనియు తేలిక. సామ్రాజ్యపు అరుగులకు నడుమ నడుమ బొంబులు చేసి శత్రువులు భూమినికి దిగకుండునట్లును జర్మనులు చేసిరి. 9-వ తేదీ ఆర్థరాత్రమున మన నాకలు లంగరునెత్తి ముందుకుపోవుచుండగా జర్మను డిప్ట్రోయరులు సముద్రతీరమున కాపలాకాయించుచుండేను. రాత్రిపూట మన కెంతయు ననుకూలించెను. గాలి ఎక్కువగా లేకుండేను. వెన్నెల లేదు. సముద్రము శాంతమైయుండెను. జర్మను విమానములు వచ్చుచున్న వసుసంజ్ఞ దెల్పరుపురమునందు ఫిరంగిగుండలలను తెలియనయ్యెను. విండిక్ట్ నాక జర్మను డిప్ట్రోయరుల పొగచాటున కనబడికనబడకుండునట్లు మెల్లగా సామ్రాజ్యమును సమీపించుచుండెను. ఒక డిప్ట్రోయరు ఉత్తంధమును సముద్రమున వేయుటకు రాగా విండిక్ట్ నాక కొంత వెనుకకు మళ్ల దారియిచ్చెను. చిన్నపడవల పొగచాటున మెల్లగా నడచెను.

ప్రారంభమునందు ఫిరంగులను గాలిపుండుటయే ఆకస్మికముగా శత్రువులపయ బడుటకు సాధన మయ్యెను. ఒక్కొక్క సమయమున నేమేమి చేయవలసినది ముందుగా నిర్ణయించబడి యుండెను. సముద్రము వైపు చిన్న యుద్ధనాకలు లంగరు చేసి ఫిరంగులను గాలిపుండుట సంజ్ఞ కొరకు వేచియుండెను. ప్లాండున్ననందలి పెద్ద సాకా ఫిరంగులును జర్మను ఫిరంగులతో సమమైయుండుటకు ప్రక్కన నిలిచియుండెను. విమానములపై ఆఫ్ఘన్ పురమును సాకా శ్రయము నొక్కమాత్రము ముట్టడించుటకు వైమానిక దళములు వేచియుండెను. సముద్రముగ వైపుగ డిప్ట్రోయరులు కాపలా కాయించుచుండెను. తేలికగ నున్న ఉత్తంధములను మూలమున విండిక్ట్ నాక మెల్లగా నడచుచు దీపము గలిగియున్న మోటును పడచుచున్నట్లు స్ట్రోబాంకు ఉత్తంధ ఘటము సెద్దకు పోయెను. విండిక్ట్ నాక స్థానమును జేరుటకు 4 నిమిషములు ముందు ఫిరంగులను గాలిపుండుట సంజ్ఞ యాయుడైన. రెండు మోటారు పడవలు వెంటనే ముందుకువచ్చి సామ్రాజ్యపు కొయ్యలగులను టార్పిడ్ బోట్ లో కొట్టెను. తక్షణమే సముద్రమునందలి యుద్ధనాకల ఫిరంగులనుండి అగ్ని వర్షము కురిసెను. ఇట్లు ఆకస్మికముగా కార్య ముప్రకమింపబడెను. జర్మనులైతే జాగ్రత్తగా కాపలా కాయుచున్నను బ్రిటిషు నాకలు ఆకస్మికముగా పనికిలూనుట పూర్తియయ్యెను. అంత తక్షణము ఆఫ్ఘన్ పురమునుండి ఒక్క ఫిరంగిగుండెను విసరాలేదు. మోటురు పడవలమీద నేవలనాబట్టి రెవర్వు నేకల ప్రశంసనీయుగా పనిచేసి విండిక్ట్ నాక ప్రకృతిలను పొగ క్రమింపబడుచేసెను. అంతట ఫిరంగులన్నియు అగ్ని వర్షము నుగురించెను. జర్మను ఫిరంగులు (6 అం. నుండి 15 అం) రాయలు పేరీస్ ఆర్టిలరీ దళవై అగ్ని గురించి పోరెను. యుద్ధనాకలపై జర్మనులు ఫిరంగులు కాల్పుగా యుద్ధనాకలను జర్మనులపై అగ్ని గురిపించెను.

ఇంతలో విమానములను సక్రమముగా బాంబులవేసెను. వైమానిక ఫిరంగులు విమానములతో కల్లలాడెను. ఈసంజ్ఞో భీమనందు విండిక్ట్ నాక ప్రతిఘటనము లేకయే సామ్రాజ్య బ్యాగమును సమీపించెను. అంతట దట్టగు పొగమంచు రాగా దీపములు వెలిగింపబడెను. కొంతసేపు విమానము లూరు కొనగా విండిక్ట్ నాక కొంతదూరము ముందుకు పోగా గాఢాంధకార మవలించెను. చాల మెల్లదూరము వెలుతురు నీయగల దీపములను యుద్ధనాకలు మాపగా వాని సహాయమున విండిక్ట్ నాక సామ్రాజ్యము సమీపించెను. విండిక్ట్ నాక

ద్వారమును వెదకుచుపోగా ముఖద్వారము ప్రత్యేకముగా కప్పబెను. ఒక మోటారుపడవ సత్యముగ ముందుకువచ్చి వెలుతురునిచ్చి దారిచూపగా విండిక్ట్ నాక సామ్రాజ్యమును ప్రవేశించెను. శత్రుఫిరంగి దళములు విండిక్ట్ నాకనుగూర్చి చానినై అగ్ని నిగుడించెను. మరఫిరంగులనుండి వచ్చిన లోహ ప్రావకము వలననాక వైభాగము ధ్వంసమై పడిపోయెను. ఒక ఫిరంగి గుండులను అందలి నాకోవ్యోగులందఱును మరణించిరి. కమాండరు గోదాల్లును, నాకోవ్యోగులును తమనాక వైభాగమును పోయి మాడగా తూర్పువైపు సామ్రాజ్యభాగము ఒక కొన నుండి 200 గజములు పడిపోయి యుండెను. విండిక్ట్ నాక ముందు భాగము సామ్రాజ్యపు తూర్పుకొనకు తగిలియుండెను. దాని పొడుగు 820 అడుగులును సముద్రభాగమున కడ్డముగ నుండెను. అప్పుడు ఒక ఫిరంగి గుండు విండిక్ట్ నాక భాగమునకు తగలగానది మునుగుచు తేలుచున్నట్లుగనబడెను. కొంతసేపు సాకాధికారులు యంత్రములతో పని సల్పిరిగాని కొన్ని నిమిషములైన వెనుక దానిని వదలివేయ వలయునని నిశ్చయించ బడెను. అధికారులు అందలి ఫిరంగి స్థానములను మున్నగు వారిని వదలిరి. అనంతరము విండిక్ట్ నాక ఆగుగులు మునిగి అడుగును తాకినదియుండెను. కాట్రెక్ గోదాల్లు బహుశః హతుడై యుండును. నాకను వదలివేయునట్లుచే ఆ సేతులు నరణించిరి. శత్రునాక యొక్క టియో కన్నడతేను. యుద్ధము చేయుటకు సిద్ధమగునట్లు 9 జర్మను డిప్ట్రోయరులు తమనుకూలముగా ఒక ప్రక్కనలిచి యుండెను. ఈ యుద్ధమునందు నష్టము స్వల్పము.

రుష్యా; జర్మనుల కార్యము.

లండన్, మే 11:—మాస్కోయందలి రైటురు విశేషిరుష్యాలో జర్మను లెబు చరించుచున్నదియు దెలుపుచు నిల్లు (వాయుమన్నాడు:—రుష్యా యుద్ధనాక లన్నియు పెల్లొ గ్రాడునకు మరలుట కనుమరింపబడిన. ఫిన్ల్యాండునందలి జర్మను సైన్యాధిపతి యాత్తరువు పొందిన మోడుట నేయని పెల్లొ గ్రాడు ను బయలుదేరుట కనుమరింపబడినది. సైనిక దళముల నిరాయుధులను చేసి వారిని విశేష ప్రదేశముల కంపిచేయువలసి నదాయ, రుష్యాయందలి మాస్కో మొదల గాగల నగరముల నాక్రమించుకొనుట కొప్పుకోవలసిన దనియు జర్మను రాను వారి మిర్యాదగును ప్రజల కమిసరీలకు “అట్టిమేటును” సెంగిరి.

రుష్యా రాజధాని.

అనుద్దము, మే 15:—ఎయిట్ హోమ్ గో నిరసించుచుండిన రుష్యాదేశము రాజధాని, గ్రాండు ద్యూకులు నికలను అలగ్జాండరులును జర్మనుల చేతులలో నున్నారని జ్యోతిశ వాదాపత్రికలు తెలియజేయుచున్నవి.

స్వాతంత్ర్య సాంఘికవాది హోమోఫ్రాన్సు గారిట్లు ప్రకటించిరి. జూలై 18 నుండి సెంట్రాల్ రుష్యాను సమీపము నకు లేలేదు సరియేగా, యుద్ధానంతరము జర్మనీకి యుద్ధపరాక్రమముల విశేషముగ తేవలసియున్న ఓడల నవి ధ్వంసముచేయుచున్నవి.

యుక్రేయను సూతన ప్రభుత్వము.

మాస్కో, మే 11:—యుక్రేయనులో కడిట్టులును అక్టోబ్రిస్టులును క్రొత్త ప్రభుత్వము నెలకొల్పిరి. ఎం. డొలుస్కి మోవిట్జిగారు ప్రధానిగ నేర్పడిరి. లోగడ కెరెన్స్కీగారి మంత్రివర్గమునుండిన ఎం. డెర్మాటిన్స్కి గారికి మంత్రిగ నియమింపబడిరి.

లండన్, మే 15:—రాత్రి సంస్థాపనాధ్యయ యుక్రేయనగు దమితుగ పటాలములుండు బాగులేదని జర్మను వాదాపత్రికలు వ్యాఖ్యలను వ్రాయు నాంధించుచున్నవి.

యుద్ధములము; వృద్ధి:—1917 వ సంవత్సరపు యుద్ధములమునకు చుంచాలనొసగిన వారలలో చాలమందికి వృద్ధులు ముట్టలేదనియు, అందువలన వారిలో కొందఱు మర్యాద్యుని యెన్నిటికిని ముట్టజేమో యనియు, వారియుద్ధములములు ఋణములుగ గాక విరాళములుగ గ్రహింపబడుననియు శంకించుచున్నారను సంగతి దొరతనమువారికి తెలియవచ్చెను. రాబోవు యుద్ధములము విజయవంతము కావలసియుండుటచే నితరప్రదేశ్ వ్రాయుచు వెంటనే తొలగిపోవు టాల్కీకులు గావున నాయామండలముల కల్పకములు వెంటనే వడ్డీలను చెల్లించునటులు క్రింది రెనిన్యా అధికారులకు చెప్పవలయును. మిరియు ఫిబ్రవరి ఆగష్టు నెలల 15 వ తేదీలకు సరికి వృద్ధులను బొందని చందాదారుల సమీపమునన్న ప్రెసరికి వెంటనే బరఖాస్తుల పంపవలయునని యుద్ధాధికారులు ప్రభులకు తెలుపవలయును. ప్రెసరి ఉద్యోగులు వెంటనే వడ్డీలన్నిచ్చి నేయు నేర్పాటులచేయు వలయును.

స్థానిక వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికాటపా:—దక్షిణాఫ్రికాకు పంపబడుట పా చెప్ప పురయుదు 17 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు కట్టి వేయబడి కొలంబో మాగ్నసున పంపబడును.

స్వెషలు లెప్పు వర్తకము:—ప్రభుత్వోద్యోగముల కవసరములగు స్వెషలు లెప్పు పరిశీలననుండి సంక్షిప్త లేఖనము (సెన్సైటైజ్డ్) ను దీసివేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి అట్లుతరువును ప్రకటించిరి.

శ్రీరామాయణ నాటకము:—లంకాదహనము, నేతుబంధనము, రామపట్టాభిషేకము అను భాగములగుల శ్రీరామ పట్టాభిషేక నాటకమును శుక్రవారము లక్ష్మీవిలాస సభవారు ఆంధ్రమునందు ఈ నెల 19 వ తేదీ ఆదివారము 5-30 గంటల విశ్రాంతి పునఃమందికమునందు ప్రదర్శించును.

పచ్చయప్ప ధర్మములు:—15 వ తేదీని జరిగిన ఎన్నికలలో కల్వవిద్యాలయ సెనేటు సంగుము వారిచే దాక్టరు ఎన్. స్వామినాథను, బి. హనుమంతరావు గార్లను, పచ్చయప్ప కళాశాల గ్రాడ్యుయేట్లచే సి.పి. రామస్వామి అయ్యరుగారును ధర్మకర్తలుగా నెన్నుకొనబడిరి. కళాశాలా సంఘమువారిచే బి. మానీలామణి పిల్లెగారు పచ్చయప్ప ధర్మముల ధర్మకర్తగా నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీ శంకర జయంత్యుత్సవము:—చింతాద్రి పేట సనాతనధర్మసభవారిచే ఈ నెల 15, 16, 17 వ తేదీలందు సుంకువారి ఆగవారం నెం 3 రు యింటి యందు వై యుక్తము జరుపబడును. ఈ మూడు దినములు ప్రాత స్నానంకాలములందు పూజ, దుర్గాభిషేకము మున్నగునవి జరుపబడును. బ్రహ్మశ్రీ, క. మార్కండేయశర్మగారు 16 వ తేదీ సాయం. 6 1/2 గంటలకు శంకరాచార్యుల వారి చరిత్రను గూర్చి ఆంధ్రము నందును, బ్రహ్మశ్రీ మహారు గజేకరాస్త్రిగారు 17 వ తేదీ సాయం. 6 1/2 గంటలకు శంకరాచార్యుల వారి సిద్ధాంతమును గూర్చి అరవనందును, ఉపన్యసింతురు. ఆంధ్రులు విన్నవ ప్రార్థితులు.

క్రొత్తయూనియను:—విశాఖపట్టణముజిల్లాలో విరళలితాలాకాలో జగన్నాథపురము వంటల పాలెములను జగన్నాథపురము యూనియనుగను; కడ్డానీ, బంగారుపేట, విజయరామరాజుపేటలను కడ్డాది యూనియనుగాను, నరసింగపల్లి, చింతలపాలెం, గొట్టపురెడ్డిపాలెం, తుని, మాతల గంటపాలెములను నరసింగపల్లి యూనియను గను కొట్టు, తొండ్రంగి గ్రామములను కొట్టు యూనియనుగాను వేపాడ, వల్లంపూడి గ్రామములను వేపాడయూనియనుగాను, అన్నంరాజుపేట ఆలమండ ధర్మకరములను ప్రత్యేక యూనియనులుగను నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఈ యూనియనులు అక్టోబరు 1 వ తేదీని (1918) నిర్మింపబడును. జగన్నాథపురము యూనియనుకు 8 మంది సభ్యులును తక్కిన యూనియనులకు 7 గురు సభ్యులును నిర్ణయింపబడిరి. చిన్న మేరంగి గ్రామమును యూనియనుగా చేయు మాచన ఇంకను రాలేదు.

జెమోకో నవాబు గారు యుద్ధమునకు మరల యా 30,000 ల విరాళము నొసగిరి.

ప్రథమ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ.

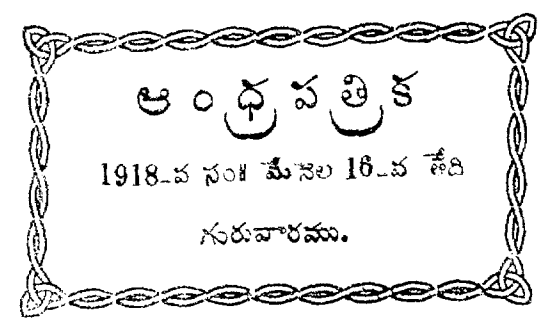
ఆజన ఆంధ్రీయమహాసభ. ఆధ్యక్షుల ఎన్నిక.

రా|| శ్రీ|| నొరవనీయులగు భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు ప్రథమ ఆంధ్రీయ సభకును, రా|| శ్రీ|| నెవలి పట్టాభిరామరావుగారు ఆజన ఆంధ్రమహాసభకును ఆధ్యక్షులుగ నుండుటకు తమ సమ్మతులను దెలుపుచు ఆహ్వాన సంఘమువారికి తీర్మానార్థము బంపియున్నారు. సభానందపము బహుశ్చ:గా ముగ కట్టబడుచున్నది. సభలకు ప్రతినిధుల నింకను ఏజిల్లాలలోను నెన్నుకొనలేదు. త్వరలో నెన్నుకొని ఆహ్వాన సంఘమువారికి తెలుపవలసిన ప్రార్థన. ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శి.

ప్రకటన

మచిలీపట్టణములోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున నూతనముగా క్యూసాయి శాఖ ఏర్పఱుపబడును. క్యూసాయి శాస్త్రము బోధించుటయందు, మనదేశమున వాడుకలో నుండు క్యూసాయిపదార్థములకంటె బాధకరమగువిధానములను కనుగొనుటయందు ఈ శాఖయొక్క ఉద్దేశమునది. క్యూసాయి శాస్త్రము, కసాయిశాస్త్రము కీటక శాస్త్రము, క్యూసాయిశాస్త్రము తెనుగునందు బోధింప బడును. బాలయ కందుసంవత్సరముల చదువలసి యుండును. ముద్రకళాశాఖను జూలైముది యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల వయస్సున లెక్కన యుండవలెను. ఎండయనక వానయనక రయియునలె పాలములూ కష్టపడి పని చేయుటకు సంసిద్ధులై, క్యూసాయిశాస్త్రము వారికృత్రిక చేయవలెను కొన్ని వారు మాత్రమే చేర్చుకొనవలెను. శాస్త్రాభ్యాసములో బాటు బాలుని చేయవలసిన పనులన్నియు తాము క్యూసాయిగా చేయవలసి యుండును. 10 వుండి బాలురు మాత్రమే చేర్చుకొనవలెను. దరఖాస్తులు ఈనెల 25 తారీఖు లోగా ఈదిగువ చిరునామాకు పంపించుకోవలెను.

(1178) ఆధ్యక్షుడు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణము.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు:

మాంటాగూగారి ప్రకటనము

రూటరు ఇటుల తంత్రీవార్త నిచ్చుచున్నాడు: "మాంటాగూగారు ఇండియా అఫీసులో వని మీద నున్నారు. హైందవరాజ్యాంగసంస్కరణముల గూర్చి సాధ్యమగుసంతకర్తవ్యలో పార్లమెంటు సభయందు, వారు తమ విధానమును ప్రకటించెదరు." మొలుపత్రికా లండను విలేఖరి వ్రాసిన లేఖలో, ఇంత త్వరలో మాంటాగూగారి ప్రకటనము వెలువడదనియు, ఇదివరకే అనేక కఠిన సమస్యలతో వని గలిగియున్న మంత్రివర్గము వారు శరద్వత్తువులోపల ఈ విషయమై నాలోచించుటకు వీలుండదనియు చెలిపియుండెను. కాని రూటరు తంత్రీవార్త నిజ మగునెడల, మాంటాగూగారి ప్రకటనము సత్వరముగ బయల్పడునని యూహింపవచ్చును. మాంటాగూగారి ప్రకటన మునకయి భారతీయులు చంద్రునికై చకోరపక్షులవలె సరిక్కించుచున్నారు. స్వరాజ్య రాయభారపు నిషేధముచే, దేశములో నాశాభంగము మితిమీరినది. కాంగ్రెసు సంస్కరణములు భారతీయుల కనిపపు కోర్కెలు. అంతకన్నను తక్కువ కోర్కెలు భారతీయులకు సంతృప్తి గొలువజాలవు. కాంగ్రెసు సంస్కరణములే ప్రజాశయములకు వెనుకకు బడినట్లు, కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు సభయందు ప్రబలిన సామాన్య భావము వెల్లడి గావించినది. ప్రజల కోర్కెలు కాలము గడచినకొలదిని ముందునకు జనుచున్నవిగాని వెనుకకుబోవుటలేదు. ఇంతవరకును కాంగ్రెసుసంస్కరణముల స్వీకరించుటకు, రాజీమీద భారతీయులై రంగీకరించి యున్నారు. ప్రజాశయ సాఫల్య మీతరుణమున జరుగకపోయిన, కాంగ్రెసు సంస్కరణములతో సంతృప్తి చెందని బలముగల ఓడమొకటి బయలు వెడవచ్చును. ఇట్లెందుకొకటి? ఇదిగూలములలో భారతీయులలో నిలిచియున్నాడు.

సికఫీను కక్ష యొకటి జనింపక బోయెడిదే. స్వరాజ్యసమస్యపరిష్కారము నాలసించిన కొలదిని, సికఫీను కక్షకు బలము చేకూరెను. క్రస్తుతసమయమున, విషయ స్వరాజ్యసమస్య అంగ్ల దేశీయుల దృష్టి సరికట్టుచు, సందిగ్ధసమయమున విలువయగు కాలము నాకమించుచున్నది. హిందూ దేశము విషయమై నిట్టి పొరబాటును గావించకుండ, అంగ్లదేశము మెలగుట భావ్యము. అనుకూలతరుణమున, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల ప్రసాదించుట, రాజనీతియగును. ప్రజలకోర్కెలు ఫలించుటచే, వారిలో నీ తరుణమున ప్రబలెడి యత్నాహమునకు మేర యుండను.

మాంటాగూగారి ప్రకటనము కాంగ్రెసు సంస్కరణముల ననువదించునా? ప్రజలకు నిజమగు పరిపాలనాధికారము నొసకనా? లేక కర్మిని విధానమునిచ్చి ప్రజలలోనసంతృప్తి గలిగించునా? ప్రజ లీవిషయమై చెలిసికొనుటకు నత్యాతురులయి యుండెదరు. ఇంతవరకును ప్రజలలో నాశాభంగమే విశేషముగ ప్రబలుట కనేక కారణములు గన్పట్టినవి. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నొసగనూడదని, సికెహాము వక్షమువా రాంగ్లదేశమున భూమ్యాకాశముల తలక్రిందు చేయుచున్నారు. వారి కీ దేశమున అంగ్ల హైందవపత్రికలును, వాటి యనుచరులను తోడ్పడుచున్నారు. అంగ్లదేశీయుల మనములలో విపరీతభావములను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. మాంటాగూగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణములనే యంగీకరించెవరని దలచినను, పార్లమెంటువారి యంగీకారము లేనిది, వారి కోర్కె నెఱవేఱజాలదు. అందుచే నాంగ్లదేశీయులకు, స్వపరిపాలనాప్రదానావశ్యకతగూర్చి బోధింపవలసిన యవసరము గన్పట్టుచున్నది. అంగ్లప్రజల మనములందు విషదీజముల నాటి, భారతీయుల కోర్కెలభంగపరచుటకు, ప్రతికూలురు చాలకాలమునుండియు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నములను బోనాడి, భారతదేశ నిశ్చయమును సువ్యక్తపరచుటకే, స్వరాజ్యరాయభారములు వెడలినవి. భారత దేశాభిప్రాయమును ప్రస్ఫుటముగ చెలువగల నాయక శిఖామణియగు తిలకు మహాశయుని ప్రయాణము భారతీయుల కాన్కడము గలిగించెను. కాని రాయభారాల ప్రయాణము నిషేధింపబడెనను పిడుగువంటివార్త చెలియగనే, ప్రజలు నిర్విణ్ణ హృదయులయిరి. నిషేధాజ్ఞయొక్క యుద్దేశము గ్రాహ్యము గాలేదు. రాయభారుల విజ్ఞాపనము, అంగ్లదేశీయుల దృష్టిని సంగ్రామమునుండి మరలించునని దలచుట కాధార మెక్కడను గాన్పింపదు. సికెహాము వక్షమువారు తమ ఆందోళనము నావతేడు. అంగ్లదేశమే అనేక నూతన సంస్కరణముల గూర్చి తీవ్రముగ యోచించుచున్నది. ఇటీవలనే, శ్రీస్వాతంత్ర్యసమస్య పరిష్కరింపబడెను. అతి తీవ్రసంస్కరణ మగు ప్రభు సభా సంస్కరణమును ప్రభుత్వ మీ సమయముననే దలపెట్టెను. ఫిషరు గారి విద్యాశాసనము ప్రభుత్వ దృష్టి నాక్రమించెను. ఐరిషు సమస్య పరిష్కారము ఈ సందిగ్ధతరుణముననే దలపెట్టబడెను. సామ్రాజ్య సంగ్రామసభ తిరిగి కూడనున్నది. సంఖ్యల బట్టి పార్లమెంటులో ప్రాతినిధ్య మొసగు వ్యక్తిగూర్చి వాదప్రతివాదములు జరిగి, ఈవ్యక్తియు తుదకు నిరాకరింపబడెనని నేటి తంత్రీవార్తలయందు గాన్పించుచున్నది. ఇన్ని విషయములగూర్చి నాలోచించుచున్నను, సంగ్రామపవహారములకు లేక మయినను విషము గలుగనపుడు, భారతీయ ప్రతినిధులు హైందవుల న్యాయమగు వాంఛల చెలువుటకే, నిర్దిష్టా ప్రహారములు గాగలవని వలె

చుట కేవలము భ్రమ. ఇట్టి నిరోధములచే ప్రభుత్వము నాశాభంగములు, సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్యలించ జేయజాలవు. భారతీయులీ సమయమున నిరాధారులయి యున్నారు. తమ కోర్కెలు న్యాయ సమ్మతములనియు, వాటి సాఫల్యము దేశాభ్యుదయమున కత్యవసరమనియు అంగ్లదేశమునకు నివేదించుటకు వారి కవకాశ మొసంగబడలేదు. అందుచే, మాంటాగూగారి ప్రకటనముపై ననే వారి యాశలన్నియు కేంద్రీకృతమై యున్నవి. మాంటాగూగారు ప్రజల వాంఛల ననుసరించి, సంస్కరణ విధానమును వెల్లడింపగోరి, ప్రజల నిస్సహాయస్థితి మరింత బయల్పడి, వారియాశాభంగ మిరుముడించును. మాంటాగూగారు సమయమునకు దగిన రాజనీతిని, బౌదార్యమును జూపెదరని దలంచెదము. హిందూదేశపు భావి సాభాగ్యము మాత్రమేగాక, సామ్రాజ్యపు భావి సాభాగ్యము నూడ మాంటాగూగారి హస్తములందీ తరుణమున నిమిగియున్నది. ఈ ప్రచండ భారమును మాంటాగూగారు తేలుల నిర్వహించెదరో, త్వరలోనే వెల్లడి గాగలదు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణము గూర్చి దేశములో నెట్టి ప్రబలభావము వ్యాపించియున్నదియు, కరతలామలకముగనే యున్నది. కపర్డిగారి తీర్మానము సంగ్రామ సమావేశమున నిరాకరింప బడుట దేశములో భాప్రాదేశము గలిగించినది అఖిల భారతీయ కాంగ్రెసు సంఘమును, బొంబాయి రాష్ట్రీయమహాసభయు కపర్డిగారి తీర్మానము నంగీకరించినవి. కాంచీపురమున జరిగిన రాష్ట్రీయ సభలో రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రధానమే, యీ తరుణమున కవసరమగు సంగ్రామోత్సాహమును కలిగించునని స్పష్టీకరింపబడెను. సంగ్రామ సాహాయ్యతీర్మానమునకు సవరణ నుపపాదించిన వారి రాజభక్తి బూటకమని, బిసెంటుగా రెంతటి వాగ్ధాటితో జెప్పినను, యీ యారోపణ విభ్రమజనితమని కస్తూరిరంగయ్యగారు మొదలగు వారు స్పష్టముగ చెలిపి యున్నారు. స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనముకొరకై పోరాడుచున్న యాంగ్లసామ్రాజ్యమున, స్వాతంత్ర్య మన్ని భాగములందును ప్రబలుటకన్న వాంఛనియమును, సుత్సాహ పూరితమనగు విషయము వేరొకటుండజాలదు. శత్రు పరిభవమున కింతకన్నను ముఖ్యసాధన ముండనేరదు. శత్రు నిరంకుశమును, అంగ్లయుల ధర్మబుద్ధియు, యిందుమూలముగ పరిస్ఫుటమగును. స్వాతంత్ర్య పతాకముక్రింద బోరాడుచున్నా మను భాప్రాదేశముచే, భారతీయు లసంఖ్యాకులుగ వెలువడి సంగరరంగమున ప్రాణముల నర్పించుటకు సంసిద్ధులయ్యెదరు. ఇ య్యది మానవ స్వభావమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. రెంటికిని సంబంధములేదని మొలుపత్రిక చెలువవచ్చును. బిసెంటుగారు నూతనోత్సాహముచే మైముఱువవచ్చును. కాని స్వాతంత్ర్య ప్రధానమునకును, సంగ్రామోత్సాహ ప్రజ్వలనమునకును సంబంధము గలదని ప్రధాన మంత్రిగారు ఇట్లెందు విషయమై సంగీకరించి, ఆ సమస్యను వెంటనే పరిష్కరింప చూచుకొనుచున్నారు. నేటి తంత్రీవార్తలలో విషయ సమస్య పరిష్కారము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని చెలువబడినది. బ్రిటిషుదీవులకు సంయుక్త రాష్ట్రీయ విధానము నొసగుటకు ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారట. కార్మకుగారి విధానము సంగీకరింప నెంచిరి గాని, జాతీయవాదులు సమ్మతించ మనుచున్నారు. ఛేంబర్లెను మొదలగు ఐరిషు స్వరాజ్యవిముఖులు గూడ, తమ ప్రాతికూల్యమును మాను కోనుచున్నారు. ఇదిగూర్చి నెట్టి భావమును స్పష్ట నిష్పదించుట

వచ్చును. హిందూదేశము విషయమై గూడ, మాంటాగూగా రిట్టిధర్మమును గ్రహించినటుల నూహించవచ్చును. కావుననే, వారు సాధ్యమగు నంత త్వరలో రాజ్యాంగ సంస్కరణ విధాన ప్రకటనమునకు బూనుకొనుచున్నారు. ప్రధాన మంత్రిగారు గూడ హైందవ సమన్వయ పరిషత్తును నకు వెంటనే గడంగుట భావ్యము. హిందూదేశము, వీరు భయమున ఎట్టి వివేచనా శక్తి జూపెదరో యని, అందోళనాపూరితురై యున్నది. ఇట్లెందు, హిందూదేశ సమస్యలు తృప్తి కరముగ బరిష్కరింపబడునని, ఆంగ్ల సామ్రాజ్య మప్రతిమానముగ విభవముతో బ్రకాశించును. స్వాతంత్ర్య పతాకమును భూమిపై నెఱిగిల్పుటకు, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమే యగ్రగణ్యత వహించును. హైందవులయొచితముగ, బహుసంఖ్యాకులతో సంగ్రామమున కుత్సాహముతో వెడలుటచే, హిందూదేశ రక్షణము సులభసాధ్యమగును. జర్మను యుద్ధద్రవము కలలోనివార్త యగును. నిరంకుశమును ప్రపంచమునుండి పారద్రోలుటకును, విజయాంతమును చేకూర్చుటకును, హిందూదేశ మనస్య సామాన్యప్రతాపము గనబడచును. ఇట్టి మహోత్సాహ సమయమున మాంటాగూగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల బ్రకాశించి, సామ్రాజ్య వైభవమునకు దోడ్పడెదరని హిందూదేశ మెదురుజూచుచున్నది.

ఆర్థిక వ్యవస్థ

—*—*—

దేశములో నిపుడు సామాన్యజనుల జీవనము రానురాను మర్చర మగుచున్నది. వైనికజీవనమున కవస్థరమగు ప్రతివస్తువుయొక్క ధరయు మితి మీరుచున్నది. జీవితావసరములను గడుపుటకు జనసామాన్యమునకు కష్టమగుచున్నది. ఢిల్లీసమావేశమున ఆహారపదార్థముల ధరలు సక్రమముగ నుండునటుల ప్రయత్నించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఈ ప్రయత్నము లెపుడు మొదలిడునో తెలియకున్నది. విదేశములనుండి రావలసిన పదార్థముల కీ సమయమున వెలులు పోవుట సహజము. కాని దేశములో విరివిగ దొరకేక వస్తువుల ధరలు గూడ మితిమీరుటకు కారణముగానించదు. ధరలను కృత్రిమముగ నిర్ణయించుట, ఆర్థికశాస్త్ర సూత్రముల కనుకూలముగ లేకపోయినను, ఆసూత్రములను చచ్చించుట కిది సమయము గాదు. ప్రజలకు చౌకగ భోజనము దొరకి, వస్త్రములు సామాన్యపు వెలలకు లభించిన జాలును. ఇంకను ధరలు పెరుగుననియు లాభము గడింప వీలగుననియు కొందరు, ధరలను కృత్రిమముగ బెంచుచున్నటుల గన్నట్లుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు వెంటనే శ్రద్ధవహించి యిట్టి భరిత్యములను సంస్కరించుట భావ్యము. ఆలసించిన కొలందిని జీవితము భరింప యోగ్యముగాకున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానమునుండి వచ్చేడి వార్తలు అంగడుల లూటీలను గూర్చి తరుచుగ దెలుపుచున్నవి. దక్షిణ దేశీయు లెక్కుడు శాతస్వభావులగుటచే, శాంతి భంగమునకు పాల్పడక బోయినను, వారి కిబ్బందులులేవని దలంప గూడదు. వైనికజీవనము భరింప శక్యము గాకున్నదని అనేకగ్రామములనుండి వార్త లంపబడుచున్నవి. నిన్నటిదినము బందరునుండి వచ్చిన తంత్రీ వార్త నొకజానిని ప్రచురించితిమి. కూలీ అనేకమంది బియ్యపు అంగడులను, బట్టల అంగడులను లూటీజేయ ప్రయత్నించిననియు, బట్టలు కొన్ని దొంగిలించబడె ననియు, అంగడులు మూయబడి

యున్నవనియు, అధికారులను వర్తకులునుజనులను శాంతిపరుప యత్నించుచున్నారనియు, దెలుపబడినది. ఇట్టి విషయస్థితి ఇతర ప్రదేశములలో గలుగుచుండుటకు, ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యను వెంటనే దీసికొనుట భావ్యము. ప్రజాసామాన్యమున శాంతి ప్రబలుట అవసరము. ఆహారపదార్థముల ధరలను నిర్ణయించుటకును, జీవితావసరములు తగినటుల ప్రజలకు లభింప జేయుటకును, వెంటనే బూనుకొనవలయును. రాష్ట్రీయసంగ్రామసభత్వరలో గూడునని దలచితిమిగాని, ఏకాగ్రముచేతనో జేసి మార్చబడెను. ఎపుడు జరుగునదియు ముందుగాని తెలియదు. జీవితసమస్య నెంత త్వరలో పరిష్కరించిన, దేశశాంతి కంత శ్రేయస్కరము. ఈ లోపుగ వర్తకులు తమ శాధ్యతల గుర్తెత్తి, ఎటులయినను నాహారపదార్థముల ధరలను మితము తప్పకుండ నుంచుటకు ప్రయత్నించి ప్రభుత్వము వారికి దోడ్పడెదరని గోరుచున్నారము.

యుద్ధముగము-మరణిప్రాయము

ఇందు విషయమై ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రచురించిరి.

“1917-వ సంవత్సరపు యుద్ధముగమునకు చందావేసినవారల కనేకులకు వడ్డీ ముట్టలేదనియు, అందుచే నెకమీద వడ్డీ రాదనియు యుద్ధముగము దానమే గాని ఋణముగాదని కొంతమంది చందాదారులు దలచుచున్నారనియు, ప్రభుత్వమువారికి తెలిసినది. రాఖోపు ఋణము విజయముగాంచుటకై, ఇట్టి దురభిప్రాయమును తొలగించుట ముఖ్యముగ వాంఛనియము. జిల్లాకలెక్టరులు తమ తాబేదారులకు తహసిలుదార్లు, డిప్యూటీ తహసిల్దార్లు, హెడ్ అక్కౌంటెంట్లు, రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లు, గ్రామోద్యోగులు మొదలగు వారలకు, ఋణముపై వడ్డీ ఫిబరరి 15-వ తేదీయందును ఆగస్టు 15-వ తేదీయందును ప్రతివత్సర మొసగ జడుననియు నిదివరకు వడ్డీ ముట్టినవారు ప్రజారీతి దరఖాస్తు బెట్టవలయుననియు 1917 సంవత్సరపు చందాదారులకు తెలియజెప్పవలెనని, బోధింపవలెను. అట్టి దరఖాస్తులు చేరగనే ప్రజారీతి దోడ్పాటు వడ్డీని వెంటనే యిచ్చివేయవలయును. అట్లాటుమెంటు ఉత్తరములు, సర్టిఫికెట్లు మొదలగువాటిని కలకత్తా పబ్లిక్ డెబ్టు ఆఫీసున కిది వరకు బంపనియెడల, చందాదారులకు జేయవలసిన కార్యక్రమము దెలుపవలయును. ఈ విషయమై ఇంగ్లీషునందును, దేశభాషలందును నోటీసుల నచ్చువేసి, జిల్లా, సబ్ డివిజన్, తాలూకా ఆఫీసులందును, ప్రజరీతియందును, కోర్టు గోడలపైవను అంటింపవలయును.”

ఇంతవరకును వడ్డీ ముట్టినవారికి వైయత్తరమును చదివినచో, సందియము లన్నియు జాయగలవు. యుద్ధముగము దానముగాదని సువ్యక్తమగును. రెండవ ఋణమునకు చందావేయట కెవరును సందేహింప నవసర ముండదు. ఇక ముందునుండియు వడ్డీని క్రమము దప్పకుండ నిచ్చునటుల, ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగులకు దెలుపగోరుచున్నారము.

బ్రాహ్మణులు : వైనికధర్మము

రాధాకుముద ముఖర్జీగారు మహాభారతము మొదలగు పురాణములనుండి బ్రాహ్మణులు తమ శౌర్యప్రతాపముల ప్రాచీనకాలమునం దెటుల జూపియుండిరో, దెలుపుచు నొక వ్యాసము వ్రాసిరి. పురాణయుగ మటుంచి, ముఖర్జీగారి క్రింది నిదర్శనము నుదహరించిరి.

“వై నిదర్శనములును, ధర్మశాస్త్ర వచనములే గాక, శత్రువు దేశమును జయింప వచ్చినపుడు బ్రాహ్మణులు దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకై ఖోరాడినటుల నిదర్శనముగలదు. అట్లెట్లండిన పంజాబు సింధుదేశములను జయింప వచ్చినపుడు, ఆదేశముల బ్రాహ్మణు లత్యంత సాహసముతో దేశమును సంరక్షించిరని, గ్రీకుదేశ చాత్రమున ప్రాఫెసరు బరీగారే వ్రాసియుండిరి. ఆరక్షణపు వివరములతో మనకీపుడు బనిలేదు. కాని ప్రస్తుత సందర్భ సమయమువంటి. సమయ మాకాలమున సంభవించినపుడు, బ్రాహ్మణులు దేశరక్షణ శాధ్యతను వహించిరి. వైస్యములలో విరివిగ జేరిరి. అవమానముకన్న మరణమే మేలని దలంచిరి. గ్రీకు చరిత్రకారులు దెలిపినటుల, శత్రువులచే నెవరును సజీవులుగ బట్టుకొన బడలేదు. దేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై దేశరక్షణమునకు బూనుకొనుటకు మూడవశతాబ్దమున జూపిన ధైర్య మెల్లపుడును గుణపాఠముగ నుండవలెను.”

అట్టి తరుణము మరియొకమా లేకొచ్చినది. దేశరక్షణభారమును బూనుకొని, దేశీయులు ప్రాచీనుల గౌరవమును నిలువజెల్లుట భావ్యము.

పచ్చయప్ప ధర్మములు

నిన్నటిదినమున పచ్చయప్ప హోలులో బ్రస్తీల నెన్నుకొనుటకు జరిగిన సభలో, బాక్సరు యస్. స్వామినాథను, బి. హనుమంతరావుగార్లు సినేటు హిందూసభ్యుల పక్షమునను, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు పచ్చయప్ప కళాశాల గ్రామ్యు యెల్లచేతను, బ్రస్తీలుగ నెన్నికొనబడిరి. ఈ ముప్పుకును ఎల్లర విశ్వాసమును చూరగొని, బ్రస్తీలుగ తిరిగి ఎన్నికొనబడినందులకు వీరికి మాయభివందనముల దెలుపుచున్నారము. వీరు కళాశాలాభివృద్ధికిని, పచ్చయప్పగారి యితర ధర్మముల పురోభివృద్ధికిని, శక్తివంచనలేక కృషిసలిపెదరని నమ్ముచున్నాము.

కాశీర పంపానపు ముఖ్య మంత్రి కపర్దలా మండలాధిపతి రాజా డల్మికుసింగుగారు పదివేల రూప్యముల విరాళము సొసగుచు తామును కుటుంబికులను కిక్కిరిసి యుద్ధ సేవకు నియోగింపబడ గోరిరి.

పల్లికు తర్పు పంపాన:—కడపజిల్లా యందు వెన్నా నదికి ఇన్నూరువద్ద ఒక చిన్నరంటెన గట్టుటకు 82200 రూ॥ లను, గంజాముజిల్లాలో బూలేద్దియొద్ద పంకధారానదిలో గాజేగులను నిర్మించుటకు రి వేల రూ॥ లను ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

రాష్ట్రీయ యుద్ధసహధి:—శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరు గారు 16 వ తేదీని ఉదకమండలమును బిడి 17 వ తేదీకి చెన్నపురికి కత్తురు. రైతుజిందగోష్ఠివారు శ్రీ వారి యధ్యక్షతక్రింద సోమవారము సమావేశ మగుదురు. దీర్ఘసహధియం దొనర్చబడిన తీర్మానముల ప్రకారము బిడలసర్కారులు, ఆహారపదార్థముల సరఫరా మున్నగు సమయత్నముల నెట్లా జరిపిన యుక్తముగ నుండు నని యుద్ధసరకరసర్కారు పరిపాలనోద్యోగి లోడ గ వ గ్న రు గా రా లో చింకురు. చెన్నపురి యుద్ధ ఋణ సంఘము వారి సమావేశమునకు గూడ శ్రీవారు పోవుదురు. ఈమాసము 21-వ తేదీని రాష్ట్రీయయుద్ధసహధి జరుగు నని యిదివరలో ప్రకటించబడినది. కాని సభి కాహ్వానములను పంపుట యలస్యమగును. సభయేతేదీని జరుగునదియు మున్నుండు ప్రకటింపగును.

మాంటిసిగ్రో అసహాయ సిద్ధి

అందఱు, మే 9:—కోడికె ఇటాలియా పత్రికయొక్క క్వాంటిచ్చి నిలేఖరి ఇట్లువ్రాముచున్నాడు. మాంటిసిగ్రో యొకరిద్దరి చాంచుచుముగ మోచుచున్నది. 2300 మంది జను లాహారము లేక మరణించిరి. ఆకలితోమోచుచు విగిలియున్న వారు బలవంతమున ఆస్ట్రీయా ఆహార సామగ్రినిబద్ధ నెదిరింపవలసినవారై ఆస్ట్రీయమును పిల్లలను చంపివేయుచు భయంకరముగ వాని తిరిమివైరిరి. ఆముఠము చున్నవారందఱును కొండలతోయి అచటినుండియుద్ధ మొనరించుచున్నారు.

విరోధామహాసంగమము

(రైతుల ఏకమతము)

ఇంగ్లండు

శత్రువుల జలాంతర్రాములు.

లండను, మే 13:—అమెరికా కార్మికసంఘ ప్రతినిధి విల్సన్ గారు రజరంగమునండి వచ్చి పిమ్మట సందర్శించబడి ఇట్లు చెప్పిరి. జర్మను జలాంతర్రాముల మహా పరాజయమునకు అమెరికా వైద్య వహిమితముగ ప్రాశ్నను జేరగలుగుటయే ప్ర బలనిదర్శనము. అట్లాంటిక్ మహా సముద్రమునండి లక్షల కొలది ఆహారసామగ్రి తేబడుట యింకొక ప్రబలనిదర్శనము. మరియు నీయుజాహరణములు బ్రిటిషు అమెరికా వారల సంరక్షక పాపకర్మ ప్రమాణమును గూడ నూచించుచున్నవి. జనరలు పెర్సింగుగారు ప్రాశ్నజేరి నుమారు పండ్రెండు మాసములు కావచ్చినది. అప్పటి నుండి యుగ వృద్ధులు చున్న ఆ భిక్షుత్వ ఆదృత కరము గనున్నది. సుప్రసిద్ధ బ్రిటిషు అమెరికా దేశము గొనరించుచున్న పనిజూచి మేము విస్మయ మొందితిమి. తమవూడ జర్మను లెట్టి యవస్థలంద ను సౌకరించినను వారిని విజయవంతముగ నెదిరించెదమని అమెరికా వైనిట్ లండనును దృఢవిశ్వాసమును గలిగియు న్నాను. బ్రిటిషు పరాసు వైనిట్ లవలెనే వారి యుద్ధాహూ ను అధ్యక్షముగ నున్నది.

లండను, మే 13:—కోర్ట్లీ ప్రభువుగారు మరణించి రని తెలుపబడుచున్నది.

ఇంగ్లండు వెండినాణేములు.

లండను, మే 12:—మే 10-వ తేదీనో సంతకుసుం వల్లెనమునందు టింకసాలనుండి రిలక్షుల పానుల నాణేములు ఇంగ్లండున కంపబడినవి. ఆక్రెండీ 12 మాసములందును లక్ష పానుల నాణేము లంపబడినవి.

రోడ్డు విద్యార్థి వేతనములు.

లండను, మే 14:—రోడ్డుకోశాధికారు లీ విద్యార్థి వేతనములను రాజ్యపు శీతకాలమున నిశ్చయింపవలసి యుండ మనికొంతకాలమువరకును పొడిగించిరి. 1918-వ సంవత్సరమున ఎన్నుకొనబడ దగినవారు 1919-వ సంవత్సరమునందును పోటీ చేసినవారు.

భాగప్రాతినిధ్యము.

లండను, మే 12:—ప్రభువుల సభవారును ప్రజాప్రతి నిధి సభవారును ప్రాతినిధ్య విషయపు విల్లు ఆమోదింపబడి నప్పుడు చేసికొనిన ఏర్పాటు ననుసరించి తీర్మానించిన తాత్కాలికభాగ ప్రాతినిధ్య విధాన నూనన పార్ల మెంటుసభలో చర్చకు వచ్చి 110 మంది అనుకూలముగను, 166 మంది ప్రతికూలముగాను సమ్యక్తుల నిర్ణయించుకొని డింపబడెను. ప్రభుత్వ పార్లమెంటు కాలమునందు భాగ ప్రాతినిధ్యవిధానము దీనితో పరిష్కరింపబడినది.

గనులను దీసివేయు బ్రిటిషునాక.

ముంచివేయబడుట.

లండను, మే 12:—గనులను దీసివేయు బ్రిటిషు నాక మే 6 వ తేదీని ట్రాన్స్మిట్ తగిలి మునిసిపాలిటీ. ఇద్దఱు నాకోవ్యంగులను 13 మంది నావికులను అగపడుటలేదు.

లిగ్నో విస్కీ ప్రకటనము.

యధికారణ పరిశీలనము

లండను, మే 13:—బ్రిష్ ప్రభువుగారు ఇటీవల లిగ్నో విస్కీ ప్రకటనమును బాగుగా విమర్శించుచు ప్రానికలు ప్రి కలా ప్రకటించి అందు యుద్ధసందర్భములను గూర్చి గ్రేటు బ్రిటనుచర్య సమర్థింపబడిన దని:—ఈ ప్రకటనము ఇంగ్లం డును సమర్థించుటకొకట ప్రాయబడలేదు. కాని జర్మనీ ఆస్త్రియాల కలయికను విమర్శించుటకొకట ప్రాయబడినది. ఈ ప్రకటనము నూలముగ లిగ్నో విస్కీ జర్మనీ ఆగ్రహమునకు పాత్రుడయ్యెను. దీనినిబట్టి ఆ ప్రకటనమునకు జర్మన ప్రభుత్వమువారింత ప్రాముఖ్యము నిచ్చింది తేటపడగలదు. జర్మను ప్రభుత్వమువారు జర్మన ప్రజలందు బ్రిటిషువారియెడ నసన్యా

భావమును జరింపజేయుటయే నాక సత్యమును బహిరంగము కా కుండుకల్లు గంధ్రాశము చేయుటయు జర్మను ప్రభుత్వమున కు బ్రిటిషువారియెడ గల ఏర్పాట్లవలన కృత్రికరించుచున్న దని బ్రిష్ ప్రభువుగారు చెప్పించిరి. జర్మను ప్రజల కన్నటి కిని తెలియజేయ. వారు పోరాడు నగరము మీదికి వచ్చినప్పు డును బ్రిటిషు సేనల సహాయమున వారిపైగోళమునను ప్రతి ఘటించబడినది లగాయతు వారి సమద్రవ్యాపారము బ్రిటిషు నాకాదేశములవలన నిరోధింపబడినప్పటికిని బ్రిటిషువారి యెడ వారియగ్రహము మించిపోయి సత్యమును దాచుట ను నింతకులభమయ్యెను. బ్రిటిషువారికి జర్మనులయెడ అసహ్య భావము లేదు. ఏ ద్వంద్వ రాజు ప రా ను వారి యెడ రిచు సభ్యమును చూపుటయందు జర్మనుల యెడ వైరుధ్య భావము చూపలేదు. బ్రిటిషు వారికిని పరాసువారికిని గల భేదాభిప్రాయములను తొలగించుకొనుటయందు, రహస్యతో సభ్యము చేర్పకయొనటయందును బ్రిటిషువారు జర్మనులతో వైరుధ్యమును బూనలేదు. యూరపుఖండ కాంతికోటకును యూరపియను దేశముల సభ్యముకొనును ఈ యేర్పాటులు జరుపబడెను. కాని జర్మనీకి కష్టము గలి గించుటకు గాదు. జర్మనీతో పోరుటగాని జర్మనుల వ్యాపార మును నాశనముచేయుటకు గాని బ్రిటిషువ్యాపారులు కల వైన రిలంపలేదు. బ్రిటిషువారికి కాకలసిసంత దేశము గలదు గాన బ్రిటిషు ప్రముఖులు తమ సామాజ్యమును వృద్ధిచేసి కొనవలె నని ఎన్నును శలంపలేదు. లోకకాంతిని గాపాడు టయే బ్రిటిషువారి ముఖ్యోద్దేశము.

లోకకాంతిని పాదుచేయుటకు జర్మనీ పరిపాలకుల నుకోశావము తెప్పరికిని చెబుతున్నాడు. జర్మనీలోని వైనిట్ గారి వారు ఏమేమి పన్నాగములను బన్నుచుండినో లోక పాప్య స్థితిని వారెట్లు అలక్ష్యము చేయ యోచించుచుండినో చూడ మెన్నును పరిశీలించుకొనవలెను. కనుకనే మనముయుద్ధ మునకు సిద్ధముగ నుండలేము. ఒకవేళ యుద్ధమునందు చేరవల సివో ధూమినికాదు మన మేమి ప్రయత్నములను చేయవలసి నది యెవరు తలచియుండలేదు. ఈ భావమునందు చుట్టా గ మేమియు లేదు. మనకు అవమానమే లేవనొందున మన మేమియు విరోధభావమును బూనుటకు అవకాశములేదు. బ్రిట ను ఒకచిన్న సేనతో మహాబలవంతమగు దేశముతో పోర నేర్పా ట్లు చేయ జాలు నా య నుట యుండు బ్రిటిషు వారి యెడ గల ఈ పవాదము సమసి పోగలదు. బ్రిటిషు ప్రజలకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని గల కాంతిభా వము లిగ్నో విస్కీ ప్రకటనమునందు చుప్రకటిత మైనది. అది యా ఆక్రికాలముందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జర్మను వ్యా పారుల కొనగిన పాకర్మములు బ్రిటిషువారి కాంత్యభావము నకు నిదర్శనములు. జర్మనీతో సమాధానపడుటకు గ్రేప్రభువు గారి జర్మ యనంతరము బ్రిటిషువారు బాగ్దాదు వైత్సమాన్య మునకు తోడ్పడుటకంగీకరించిరి. దక్షిణమధ్య ఆక్రికాలముం దును జర్మనులకు విశేష పాకర్మములు ఒపగూర్చబడెను. జర్మ నుల హృదయస్థభావమును, మనము వారి కొనగిన పాకర్మములను వారెట్లు పయోగించుకొనడయో మన ముండు తెలిగినవో ఇది చూచు మనయంతరమువారు జర్మనీసంతకారము జెల్లకయుండును. మనయంత్రు లన్ని పాకర్మముల నొనగిరకుటయే జర్మనులయప వాదము లసమ్యక్తులని రుజువుచేయుగలవు. బ్రిష్ ప్రభువు గారు తమవిమర్శనమును ముగించుచు నిట్లు వ్రాసిరి. ఈ యుద్ధ మునిమయ మైత సత్యభావమును ఇచ్చుటయంత దృఢముగ ఇం తికముండెన్నును బ్రిటిషువారు గలిగియుండలేదు. బ్రిటిషు ప్రజలు యుద్ధముకలుగునని యూహించునలేదు. యుద్ధముజరు గవలెనని కోరనులేదు. ఆస్త్రియావారు కలనమచున్న జర్మను ప్రభుత్వమువారు పట్టువలతో యుద్ధము జరుగవలయు నని పట్టుపట్టెనందున నీ బ్రిటిషువారు నిష్పంధముగ యుద్ధమునబూన వలసివచ్చెను. పోట్టుదాం సభిలో అంగము ఆకస్మికముగా కలుగించెను. అప్పుడు ధూమైన్య నాకాలములు యుద్ధ సన్నద్ధముగానున్న వా యని చక్రవర్తి తన సీతాకావ్యోద్య గ. ల. గడిగెను. యుద్ధమాంధ్ర మైనను బెల్లి యమును ధ్వంసము చేయుటయందు ప్రాప్తుకు విశేషవత్సము గలిగించుటయందు వచ్చి బ్రిటిషువారు పోకావోధయెను నే యుండిరి.

బెల్లియనుతీరపు యుద్ధము

జర్మనుల ఆసత్య ప్రకటనలు

లండను, మే 12:—తీరమునుండి వడుచున్న కరిష్సు క్షమును తప్పించుకొనుటకు విండీక్స్టు అను నాక నాకాక్ర యమును సమీపించుచుండగా అందలి నాకోవ్యంగులు నాక వై స్తంభముమీది కెక్కి చూచుచు నాకలను ముంచునయ ము వచ్చినప్పటికి జలలు దిగిరి. ఆప్రేందును బ్రిటిషు నాకాద శ సుముట్టించుచుండగా శీలుర్గుపురముపై బ్రిటిషువారు ద ట్టురు పొగనుగప్పిరి. నాకాక్రయమునకు బయట విండీక్స్టు నాకనుంచబడినదని జర్మను అధికారుల ప్రకటనము దెలుపు చుండగా ఈ యుద్ధమును జూచుచుండిన యొకడు బెల్లియను దు ప్రికటించిన వాస్తవము విండీక్స్టు నాక నాకాక్రయపు అనుగులను తాకుచుండెనని తెలియవచ్చుచున్నది.

వార్తల లాంగుగారి క్రొత్తపదవి.

లండను, మే 14:—డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ఇట్లు ప్రక టించుచున్నది. ఇంగ్లండు వ్యవహారములందు తగిన సలహాల నీయవలసినదని దొరతనమువారు వార్తల లాంగుగారి నడుగ వారందుల కంగీకరించిరి. ప్రజల సభలో హోమురాలు బిల్లున కింక లాంగుగారే మాన్యదగ్గులగు నుండగల రని నిశ్చయింప బడెను.

బీసెంటుగారి అపీలు.

లండను, మే 13:—మదరాసు హైకోర్టు వారు “నూ్య యిండియా” యందలి వ్యాసమొకటి పత్రికా కాసనము నను గరించి కెవ్వోరును 1916 అక్టోబరు 18 వ తేదీని చెప్పిన తిరుప్పై బీసెంటుగారు చేసిన అపీలు నేటి దినము ప్రిటి కాన్సిలులో చాఖలు చేయబడెను.

మాంతుగు గారు.

లండను, మే 12:—హిందూదేశమంత్ర మాంతుగు గారు లండనునకు విచ్చేసిరి.

హిందూదేశ సంస్కరణములు.

మాంతుగు గారు హిందూదేశ కార్యాలయమున చాల పనిగా నున్నాడు. సాధ్యమైతంతత్వరలో నతడు పోర్ల మెంటు సభయందు హిందూదేశ సంస్కరణముల ప్రకటించునని తలప బడుచున్నది.

లండను, మే 13:—లండనునకు దువస్యనించుచు హాం బర్గెరు కార్మిలు చెప్పిరి. దొరతనమువారు సంధికంత విముఖులు గనుండలేదు. కాని తుదిసారాంశ యుద్ధధూమిని నిర్భీతమగు సంతకరము సంధినిగూర్చి మాట్లాడుటవలన నేమియు లాభము లేదు.

పశ్చిమరంగము

పార్లమెంటు ముట్టడి.

పార్లమెంటు, మే 14:—పార్లమెంటు ముట్టడించు నిమి త్ర మేర్పరుపబడిన ధిరంగిదశసన్నాహ మంతయు పూర్తిగ ధ్వంసమయ్యెనని వైమానికులు దీనిన. భాయాపటములవలన విడితయగుచున్నది. అన్నిటిని ముక్క ముక్కలుగ చెడజ గొట్టుకట్లు నాలుగు గుండ్లు సమముగపడినవి. తుపాకుల దీసి కొని గచ్చుటకు వేయబడిన రెములు రోడ్డులు పలుతావులందు ధ్వంసము చేయబడినవి.

హోలూడు

జర్మనులు హోలూడును భయపెట్టుట.

అనుద్ధము, మే 12:—రిండవ సభలో నవవ్యసించుచు విదేశమంత్ర ఇట్లు చెప్పెను.—జర్మనీ సంబంధములు చెడుచున్నవని ఇటీవల దొరతనమువారు ప్రకటించుటకు జర్మనీ కోరికలే కారణము. ఆకోరికల ప్రకారము జరిపించు టసంధివ మని దొరతనమువారు గ్రహించిరి. జర్మనుల కోరిన ప్రకార ము చేయవచ్చు హోలూడును చాలనవ్వును కలుగునని బెల్లియ నందలి డచ్చిమంత్ర తెలియజేసెను.

చీనా

జపాను; చీనా

హంఘాయి, మే 12:—స్థానికాధికారుల కలదనమ గట్టిగ నెరించుచుండినను మాయాసము రాష్ట్రమునందు శేయు కోర్డన్న ముఖ్యమగు యిళువగని జపానీయుల కిచ్చి శే య బడినని అధికారులు ప్రకటించిరి.

అమెరికా

స్వేచ్ఛాప్రయత్నము

వాషింగ్టన్, మే 12:—నేడునా మెన్సుక్లబ్బు వారి కొక యువస్వామి మొదలుగా రిడింగు ప్రభువుగా రమెరికా విశ్రమించివారి కెంత త్వరితమగు ప్రస్థుత్తర మొసగింది. విశేషముగ ప్రకటించిరి. తనదాదగ్గి జాత్రీకా, ఆస్త్రినియా న్యూజీలాండులను గూడ సత్తు కీర్తించెను. ఈ విషయ స్థితియందు హిందూజాతము తన భక్తిని బాగుగ జూపించెను. హిందూజాతమునకు ప్రతిభ పన్నవలయునని జర్మను బాగునొందిన ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలములయ్యెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములును స్వామి స్వాతంత్ర్యములమీద నాధారపడియుండు స్వేచ్ఛకు శరణాలయములుగ నున్నవి. మన యేర్పాటులే లోక మంతట వ్యాపింప వలయుననియు, ప్రపంచమున సైనికాధికారమునకు తా వుండగూడదనియు నిశ్చయము చేసికొని అవి రెండును గలసిపనిచేయును. లోగడ ప్రెసిడెంటుగా నుండిన టిఫ్టగారు రిడింగుప్రభువుగారి సందేశము పరిచయము చేయుచు బ్రిటిషును విశేషముగ ప్రశంసించెను. దాని ప్రయత్నముల మనమంతగా గ్రహింప జాలము. ఊహింపవలయును. “మనమునుభయగ విభవము ననుభవించుచున్నాము. చాలకొలదియంది సైనికులను మాత్రము గోలుపోయి యుంటిమి. బ్రిటిషు నిజముగ యమనునిధానమున నలిచియున్నట్లుల మనముండలేదు. అందుచే మన స్వేచ్ఛకంటెటి కని మనము బ్రిటిషునకు కృతజ్ఞులముగ నుండవలయును. ప్రపంచమెన్నడును గని వినియెఱుగని మహాసైనికబలముపేరుడగు శత్రువుబారినుండి ప్రపంచము నది సందక్షించుచున్నది. స్వార్థత్యాగమున కోర్చి యామె అట్లు నిలిచియున్నది. పెంటుహాలీ నావద్ద వాని నట్లు నిలువరించి నాగరికనిరంతుకాధికారప్రాపంచికాక్రమణములపాల బడకుండ గట్టిపట్టుదలతోడను, దృఢ సంకల్పముతోడను బ్రిటిషు మానవాళిని గాపాడుచున్నది.

యుద్ధసభ; వలసదేశప్రధానులు.

న్యూయార్క్, మే 14:—ఆస్త్రియాప్రధాని చాన్సెన్, న్యూజీలాండుప్రధాని మానీ, సర్ లో సెఫువాన్సు, రాబర్టు కుర్రానుగారలు అమెరికా మార్గమున లండనునకు బోవుచు అమెరికాలో దిగిరి.

బ్రిటిషు; రాజకీయార్థిక ప్రాతినిధ్యము.

లండన్, మే 18:—సర్ మారిసు డిబిస్సెనుగారి యజమాన్యమున బ్రిటిషు రాజకీయార్థిక ప్రాతినిధ్యము చాల యుత్సాహముతో నాదరింప బడియెను. రాజుగారిండున సందేశ మెంతేనియు సంతోష కరముగ నున్నదని అభ్యుత్సాహు చెప్పి బ్రిటిషు ధర్మసంరక్షకార్థ మూనిన మహాకార్యమున తామును జేరినందుల కెంతేనియు సంతోషము చెందుచున్నామనిరి.

జర్మనీ

శత్రువ్యాఖ్యలు.

లండన్, మే 12:—బుఖారెస్టు సందర్శింపబడిన జర్మనీ ఆస్త్రియాలుందు విశేషముగ వ్యాఖ్యలు వ్రాయబడుచున్నవి. రెయిన్స్ట్రు వోల్క్సును జెయిటంగు దాని నిట్లుకర్తించుచున్నది. ఈ సందర్భము “ముష్టిభూతపు” సందర్భ బహిరంగముగ జేయుట నాక్రమించువరకు లున్నది. యుద్ధసభ ప్రత్యామ్నాయముల ధనరూప వాదనముల మధుగున దాదీయబడినవి.

తూర్పుదేశములలోడి సంఘటించు జర్మనీ మరీకొంచెముదానంతముగ నుండవలయు ననుచు “న్యూయోకు వైయో నెరుపేజిస్టాట్టు” పత్రిక ఆస్త్రియాను తన కోరికలను సవరించుకొన నొప్పునందుచున్నది. ఒప్పుకొనక తీరనందున రుమేనియా ఈషిరతుల కంగీకరించెననియు, సందర్భమువేళ సమయమున నవి పూర్ణముగ మార్చివేయబడు ననియు నది కలించుచున్నది.

ఈవిషయము యెంతవరకు వ్యాయకంతముగ నున్నదియు జర్మను రుమేనియాలకు జరిగిన మరీయొక ఉపసంధి కుదరకులను జెల్పుచు వచ్చిన ఆమెష్టము తంతివలన బాగుగ వ్యక్తము కాగలను. జర్మనీవలన గలిగిన నష్టములకు జర్మనీ యొసగిన ప్రత్యామ్నాయములను రుమేనియా గర్హించుచున్నది. మరియు నాధనమున జర్మనుల కిచ్చివేయ గోరుచున్నది. ఇంకను రుమేనియాలో జర్మనుల చాల కష్టముల

బాల్కనీ గావున వారికి కొంతభనము నీయవలసియున్నది. రుమేనియా లో తటస్థదేశీయులకు జర్మనులవలన గలిగిన నష్టములకు రుమేనియా ప్రత్యామ్నాయముల నీయవలయును. ఎంత ఇయ్యవలయునదియు రుమేనియాను, జర్మను, తటస్థదేశీయుల ప్రతినిధులు సమానముగనుండు సంఘముచే నిశ్చయింపబడవలయును. యుద్ధపూర్వపు సంఘటనలు ఒడంబడికలును మరల నెప్పటి యట్లునే యుండవలయును. యుద్ధమునకు పూర్వము రుమేనియా సైనిక సేవయందుండిన జర్మనులకు మరల నాయుద్ధోగము లీయబడి వారికిజీతమంతయు పూర్తిగ నిచ్చివేయబడవలయును. ఇంక మరీయొక ముఖ్యమగువరకు గలదు. యుద్ధసమయమున రాజకీయ సంబంధములనుబట్టి జర్మనులు సైనికముగ గాని రాజకీయముగ గాని చేసిన తప్పులన్నియు తుమింపబడవలయును. ఇందులకు జవాబు దారిగ జర్మను రిడిల్బ్యాంకు రుమేనియా నేడునా బ్యాంకులా భములను రి వీండవరకును తనకుధికారమున నుంచుకొన వలయును.

సైనిక స్థితి.

అమస్టర్డము, మే 11:—నుప్రసిద్ధ జర్మను సైనిక లేఖరి కర్నలు గెయిన్స్ట్రుగారు యుద్ధస్థితిని వివరించుచు వారార్పిసున కొక లేఖను వ్రాసి బ్రిటిషువారు పాఠాజరయిల్లెను భేదింపగలిగిన తుర్కీదేశము అరేబియాను తిప్పక గోల్పోవునని వ్రాయుచున్నాడు. అందుచే పేలస్తీను యుద్ధము రాజకీయముగ చాలప్రాముఖ్యమైనది. వాస్తావత్వకల దెదరింపులు తనయుద్దేశములనుండి తన్ను విముఖునిగ జేతునీయకుండుటలో లాయకు జాడ్జిగారు బ్రిటిషు దృక్పథమునుబట్టి చాల మందిపని, తొనరించిరిని అతడు వ్రాయుచున్నాడు.

రెయిన్స్ట్రుగారు యుద్ధము.

అమస్టర్డము, మే 12:—రెయిన్స్ట్రుగారు సభలో నావికపుష్పమింపులను గూర్చి అడ్డీరలు వాడు కెవెల్లిగారిట్లు ప్రకటించిరి. నికోధియములు కాని జలాంతగ్గాములు ఏప్రిలునందొనరించిన పని చాల యుత్సాహకరముగనున్నది. స్వాధావికముగనే కొన్నినష్టములు గలిగినవి. కాని కొత్తగా నిర్మింపబడిన జలాంతగ్గాములసంఖ్య నష్టములను మించినది. అమెరికాదేశము చాలస్వల్పముగ నావలనునిర్మించినది. అనుకొనినదాని కంటె నవిచాలతక్కువగా నున్నవి. ఒకవేళ వారి నావికా నిర్మాణము పెంపుజేసినను అమెరికాయే వానినిన్నిటి నుపయోగించివైచును. జలాంతగ్గాములయందొక తగినంత విశ్వాసముంచవచ్చును.

లాయకు జాడ్జిగారి ప్రకటనము గూర్చి అతడిట్లు చెప్పెను. అధవాభూమిమీద యుద్ధమంతమొందినను నీటిమీద యుద్ధ మింత వేగ మంత మొందదు. బ్రిటిషు ప్రజలీ జడిపింపు నని జముచేయగల కోలేదో మనము కొంచెము తాళి మాడవలసియున్నది. వారుజడిపించిన ప్రకారమే చేయబ్రతున్నారని మన జలాంతగ్గాములు వాటిపనిని నిర్వహింప వలయును. జలాంతగ్గాముల పని కావలసికొంతయు గలుగనీయవలదని రెయిన్స్ట్రుగారు సభవారంద ికగ్రీమముగ బలుకుచున్నారని మరీకొంతమంది ఉపన్యాసకులు జెప్పిరి.

అమస్టర్డము, మే 14:—పకోక్షపు పన్నులవలన వచ్చు సొమ్ము చాలకుండుటచే 120 కోట్లమార్కుల సొమ్మును ప్రోగుచేయ వలయునని జర్మనీఉద్దేశించుచున్నది.

లండన్, మే 14:—లిథునియా స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించుచు రెయిజరుగారు వ్రాసియచ్చిన పత్రికనుండలి ఉపోద్ఘాతమున నిట్లున్నది. లిథునియాదేశము జర్మనీ యుద్ధభాగముల కొన్నిటిని కపించును.

ఆస్త్రియాచక్రవర్తి రెయిజరు గారిని సందర్శించుట.

లండన్, మే 18:—జర్మను అధికార సందేశము:—కాన్సు చక్రవర్తిగారు వేరు బుర్రెయిను, వాను అర్థగారలతో గలసి ప్రధానకార్యాలయమునద్ద రెయిజరుగారిని సందర్శించిరి. హిందెంబర్గ్, అడెండాన్సు, మహిలుమానుగారును జర్మను ప్రతినిధులుగా నుండిరి. జర్మనీ ఆస్త్రియాలకు సంబంధించిన ప్రధానములగు రాజకీయార్థిక సైనిక అంశము లన్నియు పూర్తిగ తీర్కొంపబడినవి. వీటన్నిటియందును ఇరుపక్షముల వారును పరిపూర్ణాంగీకారము గావించుకొనిరి. ఇప్పుడున్న సంబంధము మరింత దృఢపడెను.

ఈ సభనుగూర్చి స్విస్సుప్రజ లిట్లు తెలుపుచున్నారు:—జర్మను ప్రధానకార్యాలయమునద్ద జరిగినసభలో ముఖ్యముగ ఆస్త్రియా జర్మనుల భూతకాలపు సంబంధములు విశేషముగ చర్చింపబడినవి. ఆస్త్రియాజర్మను సాంఘికముగను ఆర్థికముగను ఏకీభవించ వలయునని జర్మనులప సాదించు చున్నారు. ఆస్త్రియా యందుని జర్మనులు గానిబలపరచు చున్నారు. ఈ కాసనబద్ధపు మార్గమున కేయిది స్థాగుసభ్యులలో రెండు కంతుల మంది అనుమానాభిప్రాయము లిచ్చుకొని మాడవలసియున్నది.

జలాంతగ్గాముల పరాజయము; సందర్భ నిర్వహింపును

లండన్, మే 15:—ప్రాంత్యకురు జుయిటంగు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: స్థితిగతులు జర్మనీకి కష్టతరముగ మారుచున్నవి. జర్మనులు తూర్పుదేశము నాపువైఖరిని పరిసింపుచు జర్మనుల ప్రకటితాదృశ్యములనును చేయు పనులను చాల కష్టాధము గలదని అని వ్రాయుచున్నది. విమున్నా జ్యామత విశేషముల సంఘమునా లిట్లు తెలుపుచున్నాడు. యక్రేయనునందలి జర్మను అధికారులు జ్యామతస్థలకు కృతీరేకముగ నున్నారు. మరియు జ్యాకర్మనారముల మంత్రీవర్గము నెత్తివేసిరి.

ఆస్త్రియా

ఆస్త్రియానుల మహాదవ స్కంధసము.

లండన్, మే 14:—“డెయిలీకాన్కలు” పత్రికను ప్యారిసునుండి ఇట్లొకసందేశము వచ్చుచున్నది. పర్సీయును జర్మను అవస్కంధస మారంభమగు నప్పుడే ఆస్త్రియాను లిటలీ మీద మహాదవస్కంధస మొనరింప వలయునని సామ్రాజ్యసభయందు రెయిజరుగారు గట్టిపట్టుపట్టిరి. ఆస్త్రియానులందు లకు సమ్యుతింపక విధిలేకపోయెను. అందువలన వారిస్వ దేశక సంభానముల సరిధియంతరముగ ప్రెంటిపోకడ కంపుచున్నాడు. ప్రాన్సుకందలి ఆస్త్రియాను వైద్యకంకులలో కొన్ని మరల ఇటలీ కంపబడినవి.

ఆస్త్రియా సైనికుల తిరుగబాటు

లండన్, మే 13:—ఆస్త్రియా సైనికుల తిరుగబాటు క్రిందలి నెలారంభమున పోలోలో ప్రారంభమయ్యెను. అసలు యమున నె కట్టాగ్గునందును తిరుగబాటు జరిగెను. దీనిబట్టి చూడ రెండంటిక నేకియో సంబంధ ముండవలెనని తోచును. పోలావారు వెంటనే తిరుగ నాపివేయవలయునని కోరిరి. ఓడలందుండువారిని ఒడ్డుననున్న వారిని ఎవరిని శిక్షింపవలదని గోరిరి. నావికాధికారులు వారితో నొకవారము దినములు తర్ర ప్రత్యుత్తరములను నడపిరి. క్లౌకోకద్ద జరిగిన తిరుగబాటు ఇంతకంటెను హానిగవైచెనది. అరు యుద్ధకాళులు అనేక విధ్వంసకనాకలను ఎత్తుబావులాల నెత్తిని, జర్మను మాగ్యరు దళములు తిరుగబాటువారుల నెదిరించిరి. మూడు కోజులై నపిమ్మట తిరుగుబాటువారుల కేపునస్వాధీనము చేసికొని అధికారులను పట్టుకొని నావికాసేనాని నింకొక ఓడలోనికి గొంపోయిరి. ఆశిరి వారు చాల హింసముగ జూచిరి. వెంటనే సందర్శి జేసికొనవలయుననుచు వారు విమున్నాకు తంతి సంపిరి. అధికారులు తగిన ప్రత్యుత్తరము నీయక ఆస్త్రి జర్మను నావికాధికారుల యాజమాన్యమున నింకొక పటాలము నటకంపిరి. కొత్త పటాలమున “మూలుగుట” లభికమగుటచే స్థితి చాల వైషమ్యముగ మారినది. టూర్కలవలన స్థితి మరల బాగుపడెను. తిరుగబాటుంతయు రి దినములవర కుండెను. ఆస్త్రియాను నావికులలో ననేకమంది బలవంతమున నణగ ప్రొక్కబడిన తరగతులకు వైది గుండుటచే కలహ మింక నట్లునే పెంపొందగలదు.

ఆస్త్రియా యందలికత్తెన సిని

లండన్, మే 12:—ఆస్త్రియానులకు హంగరీలుం దునుస్థితిగతులేమియు బాగులేవన్నవి. ఆస్త్రియాను ప్రధాని చేసెను వాను నీట్లరుగారు రాజీనామా నిర్దుని జర్మను పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. క్లావులును కతినముగ శిక్షించుచు శానింపబడిన ఉత్తరువుల స దృశ్యమున వానబోడ్లగు గారు తమసంతృప్తిపదవికి రాజీనామా మొంగిరి. హంగరీయును ప్రధానిగారు అంకటికిని వోట్లవోసగు స్వాతంత్ర్యము నీయ నంగీకరించుచు వోటరులలో ప్రతివాకిని హంగరీ భావ కచ్చితరవలయునని వారు చెప్పిరి. ఈనియము స్థావులలో ననేకమంది తిప్పించి వేయును.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Mr. Montagu's Return.

LONDON, May 14.
Mr. Montagu Secretary of State for India has returned to London.

Constitutional Reforms in India

Mr. Montagu Busy.

Statement at the Earliest Possible Opportunity.

LONDON, May 14.
Mr. Montagu is busy at the India Office and it is understood that he will make a statement in Parliament at the earliest opportunity on constitutional reform in India.

Unionists Favourable to Home Rule.

Carsonites Climb Down.

Nationalists' Fiery Opposition.

LONDON, May 14.
The Home Rule question is rapidly developing. Government's intentions remain secret but the Lobby Correspondents think that Government increasingly favours a Federal Scheme to be subsequently extended to the rest of the United Kingdom with the present Imperial Government supreme in Imperial affairs. Carsonites will probably accept it conditionally but Nationalists are already proclaiming that they will have nothing to do with it. Change in the attitude of the Unionists as regards Home Rule was indicated by Mr. Chamberlain in the course of a speech at a Unionist meeting in London. He said it was a question whether in view of the new circumstances which had arisen, Unionists should take up their former attitude Home Rule was not a question for Ireland alone, but concerned England, Scotland and Wales. Also a solution of the whole problem was urgently demanded. He asked them to look the new facts in the face with an open mind.

No Anxiety about Britain Financing the War.

New Money Pouring in. Budget Well Received.

LONDON, May 14.
In the House of Commons, in the discussion on the Finance Bill Mr. Bonar Law said that the question of raising money at present did not cause him any serious anxiety. The big loan floated in January last year, realised a thousand million sterling of new money, while war bonds started last October and savings certificates produced 719 millions up to April 1st (Cheers) He was not in the least dependent about getting the required money in this way in spite of the recent fallings off of subscriptions. Steps were being considered for the stimulation of such a form of subscription. The discussion showed that the Budget was well received. Mr. Bonar Law did not indicate any modification of new duties.

General Adviser to Government.

LONDON, May 15.
The "Daily Telegraph" says that Mr. Walter Long has accepted the position of General Adviser to the Government on Irish matters and it is definitely settled that he will pilot the Home Rule Bill through the Commons.

Politico-Economic Mission to Brazil Cordially Received.

LONDON, May 14.
The British Politico-Economic Mission to Brazil headed by Sir Maurice De Bunsen received a most cordial welcome. The President said, he was very gratified at the message from the King and expressed admiration at the mighty effort by Britain in defence of the noble cause with which Brazil was proud to be associated.

A Special Certificate of Honour To Discharged and Wounded Men.

LONDON, May 15.
The War Office announces the award of a special Certificate of Honour called King's Certificate on discharge to all ranks except Officers of the Navy, Army, and Air Force, discharged through wounds or disabilities incurred on active service or other enemy action. A second discharge certificate will be awarded where recipients of the first voluntarily re-enlist and are again discharged. The respective Dominion Authorities will issue certificates to Ex-Members of Australian, Canadian and New Zealand Naval Forces, and the Accountant-General of the Navy to Members of the Malta and Newfoundland Royal Naval Reserve.

Enemy Submarine Campaign. Evidence of Its Failure.

American Troops at Front Confident

LONDON, May 14.
Mr. Wilson, a representative of the American Federation of Labour, interviewed on return from the front said: "The most conclusive evidence we have seen of the failure of the enemy submarine campaign, is the huge American Army in France and hundreds of thousands of tons of stores brought across the Atlantic. These vast munitions of war stand as irrefutable proof of the pre-emptive power of the British and American Navies. Less than

twelve months have passed since General Pershing with fifty men landed in France and the development since then have been little short of miraculous. We were amazed at the work of the supreme British and American armies. Everywhere among American troops, there is a feeling of absolute confidence in their power to withstand successfully any offensive launched against them. Their spirit like that of the British and French troops is wonderful.

American Labour Representatives Entertained.

Their Reply to British Toasts.

LONDON, May 14.
The General Federation of Trades Unions entertained to Dinner at the House of Commons the American Labour Mission. Labour Ministers attended. Mr. Barnes expressed admiration at the manner in which a great number of Americans of German origin had been marshalled so that they were now equally solid for war as others. Mr. Wilson Chairman of the mission emphasised that American Labour is determined to support the united States Government, until the ends for which they had entered the war were achieved. The speakers included the High Commissioners for New Zealand and Canada.

Mrs. Besant's Appeal.

LONDON, May 14.
The appeal of Mrs. Besant against the judgments of the Madras High Court on 18th October 1916, that a certain article in "New India" contravened the India Press Act was lodged with the Privy Council to-day.

Rhodes Scholarships

LONDON, May 15.
The Rhodes trustees, have decided again to postpone the elections to the scholarships which would normally have taken place next autumn. Candidates eligible in 1918 may compete in 1919.

LONDON, May 14.
Mr. Chamberlain in a speech in London said, Government was not indifferent to peace, but it was idle to discuss peace until the issue was decided on the battlefield.

Lichnowsky Memorandum.

Lord Bryce's Exhaustive Analysis.

Complete Vindication of Britain's Attitude.

LONDON, May 14.
Lord Bryce, in an article in the "Chronicle," exhaustively analyses the Lichnowsky memorandum as the most complete vindication of Britain's attitude in the war and says: The memorandum was written not to justify England, but to criticise the policy which tied Germany to Austria. It exposed him to the anger and persecution of the German Government which is evidence of the importance they attached to it, as condemnation of their conduct. Lord Bryce attributed the wild outburst of anti-English feeling in Germany to the fact that the German Government did everything in their power, not only to create hatred, but also to stifle every voice raised to let the people know the truth. They were never permitted to know the truth and the disappointment that fell upon them when the march to Paris was arrested with the help of the British army and their coast was strictly blockaded by the British fleet, added fuel to their anger and has made it ever since an easier matter to keep the truth from them.

British European Policy Explained.

The British people bore no hatred whatever towards the German people. King Edward meant no harm to Germany when he showed his liking for the French. Neither did his Ministers, when they took steps to remove differences that had been causing trouble between ourselves and France and again when they came to a friendly understanding with Russia. These arrangements were made in the interests of European peace and goodwill, not in order to damage Germany. British merchants and manufacturers never dreamt of fighting Germany to get rid of her commercial competition and British statesmen did not desire to add to British possessions abroad, feeling that we already had all that we needed and that the greatest interest of the British Empire was universal peace.

Calumny that Britain Planned War Refuted.

No section of our people had any idea of the dangers to peace which lay in the mind and purpose of those who rule Germany. We did not realise what the Feudal Aristocracy of the Military caste in Germany were pondering or planning, nor how little weight they attached to considerations of the good faith of humanity. Hence we made no preparation for war and had scarcely begun to think ourselves what action we should have taken on had it become involved in war. In this attitude there may have been less prudence than was needed, but our absence of suspicion is the best proof of how little we expected aggression. It is an absolute refutation of the calumny that Britain with a tiny army, was planning to attack the greatest military power in the world.

British Concessions to Germany.

The memorandum bears witness to the pacific spirit of the British people and the British Government. Still weightier evidence of the goodwill of the British Government is supplied by account of the concessions to Germany as witness Asia, and Africa. Pursuant to Viscount Grey's policy to arrive at a friendly rapprochement and understanding with Germany Britain went a very long way to meet German wishes in respect of the Bagdad railway. Not less large were the concessions made in South and Central Africa. Had we in England known the inner spirit of the German Government and the use they would make of our concessions, British Ministers might well have hesitated to go so far as they did, but that they conceded so much is the most complete proof of their good will and convincing refutation of the German charges.

War Forced by Germany.

Lord Bryce concludes: "Never in her long history has Britain had so perfectly clear a conscience as in the case of this war. Her people neither contemplated nor

desired it. They were driven into it by the action of the German Government, which persisted in pushing it on, even when Austria seemed willing to draw back. All had eventually been settled at the famous Potsdam Conference, when the Emperor enquired of his Military and Naval Chiefs whether they were ready for the conflict for which preparations had been in progress. Neither, when war began, did Britain wish to do more than prevent Germany from destroying Belgium and mortally wounding France.

LONDON, May 15.
Sir Alexander Pedler died suddenly while attending a meeting at the Ministry of Munitions.

Palestine's Military Strength.

Flaw in Premier's Statement.

LAHORE, May 13.
LONDON, May 12th.—It appears from the Premier's speech that when he put the strength of British in Palestine at three divisions orders to that effect had been given though they were not carried out till later.—["C. and M. G. cable"]

The Recent Naval Action.

Contradictory German Accounts.

LONDON, May 14.
The papers state that when the "Vindictive" was approaching the harbour, the officers, owing to heavy fire from shore batteries, went into the conning-tower, but when the time came to sink the ships all returned to deck to see the operation carried out. A German official account mentions that the British developed artificial fog at Zeebrugge, simultaneously with the attack on Ostend, probably to distract German attention. It is noteworthy that while the German official account contends that the "Vindictive" was sunk outside the harbour, an account of a so-called eye-witness published in Berlin admits that the "Vindictive" struck the jetty.

Admiralty's Detailed Account.

The Start for Harbour Entrance.

LONDON, May 15.
The Admiralty issues the following account of the Ostend operation, dated from Dunkirk May 11th:—The account says the "Sirius" which failed so gallantly to block the harbour, lies in the surf, some two thousand yards east of the entrance to Ostend harbour. The planning and execution of the enterprise were entrusted to Commodore Hubert Lynes, who directed the previous attempt to block the harbour with the "Sirius" and the "Brilliant." On the former occasion, the main problem was to secure the effect of surprise upon the enemy who was clearly expecting him. The "Sirius" and the "Brilliant" previously were baffled by the displacement of the Strombank buoy marking the channel to the harbour entrance, but since then aerial reconnaissance established that the Germans had removed the buoy altogether and there were no guiding marks of any kind. They also cut gaps in the piers, a precaution against landing. Furthermore, when on the midnight of the 9th the ships moved from anchorage, it was known that some nine German destroyers were patrolling the coast. The night was favourable for the enterprise. There was little wind, no moon and a still sea. From Dunkirk a sudden brief gunfire announced that German aeroplanes were about. The "Vindictive" was seen mistily through the streaming smoke from the destroyers' funnels, plodding silently to her goal. She receded astern as a destroyer raced on to lay the light buoy which was to be her guide. She passed thence into the hands of small craft, whose mission was to guide, light and hide her in clouds of smoke screen.

Surprise Attack Sprung.

The absence of preliminary bombardment was the first surprise element. The time table had been laid down for every stage of operation. Monitors anchored seaward awaited the signal to fire and the great siege batteries of the Royal Marine artillery in Flanders stood by, to neutralise the big German artillery along the coast, and airmen, who were to collaborate with an aerial bombardment of the town, awaited somewhere overhead. The destroyers patrolled seawards of small craft. The "Vindictive" guided by the light buoy arrived where a motor boat awaited by a calcium flare upon the old position of the Strombank buoy. Four minutes before her arrival there, signal was given for the guns to open. Two motor-boats dashed in and torpedoed the high wooden piers and simultaneously shells came from the monitors at sea. The surprise part of the attack was sprung. The surprise, in spite of the German's watchfulness, seems to have been complete. Hitherto not a shot had come from the land. Motor launches, manned by the Naval Volunteer Reserve worked magnificently and produced the likeness of a dense mist on either hand of the "Vindictive's" course. Then the guns roared into action and a tremendous uproar ensued. German batteries, registering from six inches to fifteen inch naval pieces, fought a duel with the Royal Marine Artillery. The Germans opened fire at the monitors and marines and the monitors replied.

Harbour Effectively Entered.

Meanwhile aeroplanes bombed methodically and anti-aircraft guns searched skies for them. Through this conflict the "Vindictive" without hurry approached the entrance. Then a sea fog came on and the destroyers had to use their lights and sirens to keep in touch with each other. The air attack was suspended and the "Vindictive" with some distance to go, found herself in gross darkness. The motor boats, supplied with flares capable of illuminating square miles of sea, escorted her to the entrance but fog and smoke together were too dense even for flares. The "Vindictive" started to cruise to find the entrance and at the third attempt the mist lifted and she saw the entrance clear ahead. A motorboat dashed up, raced into the opening under heavy fire and placed a flare on the water between the piers. The "Vindictive" steamed over it and on and she was in. The guns found her at once and was hit every few seconds after entering. Her decks and upper works were swept by a hail of lead converged upon her from machine guns on shore,

LONDON, May 14.

After her control was demolished by a shell which killed all its occupants including Sub-Lieutenant MacLachlan, Commander Godsal and Officers proceeded to the conning tower. They observed that the Eastern Pier had been breached some two hundred yards from seaward end. The "Vindictive's" helm was starboarded and she laid her battered nose to the eastern pier and prepared to swing her three hundred and twenty feet of length across the channel. At that moment, a shell struck the conning tower of the VINDICTIVE at an angle of forty degrees to the pier and seemed to be hard and fast, and after vainly working the engines for some minutes order was given to abandon the ship which was done after blowing the charges. The ship sank about six feet and lay on bottom of the channel, her work done. Commander Godsal was presumably killed by a shell which struck the Conning tower. Most of the casualties occurred while the ship was being abandoned. The men behaved with the same cheery discipline and courage which distinguished them in the Zeebrugge raid. Not a single enemy craft had been seen. Thirteen German Destroyers which were out, free to fight, chose a more discreet part. Vice Admiral Keyes was present at the operation in the Destroyer WARWICK and Commander Hamilton Benn M. P. was in command of motor launches. Lieutenant Francis Harrison commanded the coastal motorboats. The central smoke screen was entrusted to Sub Lieutenants Humphrey Low and Leslie Blake. Casualties at present reported are two officers and six men killed two Officers and ten men all of the "Vindictive" missing, believed killed and four officers and eight men wounded. Officers who carried out the operation do not claim that the harbour is completely blocked but purpose of embarrassing the enemy and making the harbour impracticable for any but small craft and making dredging operations difficult was fully accomplished.

Improvement in Transport.

LONDON, May 15.

Evidence of improvement in transport, is provided by the announcement that Government will shortly permit the sale of offals, including kidney, liver and ox tails without coupons. Supplies of imported meat are so large that people are urged to use frozen meat in preference to home grown.

Obituary.

LONDON, May 14th:—The death is announced of Lord Courtney.

LONDON, May 14.

The death is announced of Mr. James Gordon Bennett.

Colonies

Johannesburg in Darkness. Electricians Strike.

LONDON, May 15.

JOHANNESBURG.—Municipal electric employees have struck for an increase of twelve shillings which the Corporation has refused. The city is in darkness and business at a standstill.

LONDON, May 13.

An undated telegram from Kingston, Jamaica says General Manning has left for Ceylon to assume Governorship.

Colonial Premiers to Imperial War Conference.

Arrival in America.

LONDON, May 14.

NEW YORK.—Mr. Hughes, Premier of Australia, Mr. Massey Premier of New Zealand Sir Joseph Ward and Mr. Robert Curran have arrived in America enroute to London.

N. S. Wales Recruiting.

LONDON, May 15.

SYDNEY.—Mr. Watt, the Acting Federal Prime Minister, is greatly pleased with the revival of recruiting which he says is the most important thing now engaging the attention of Australia. He is delighted with the new spirit displayed by every State.

A Golden Wedding.

LONDON, May 15.

OTTAWA.—Congratulations to Sir Wilfred and Lady Laurier, on their golden wedding are pouring in to-day from all over Canada, from political opponents and friends alike. Liberal senators and members of the House of Commons have presented gold plate.

Central Powers

The Kaiser's Offensive.

Its Failure.

LONDON, May 13.—A Swiss despatch to the Adriatic says that the failure of German offensive has led to desperate efforts to acquit the Kaiser of the responsibility for it. A statement has been circulated to the effect that he did not desire it but yielded to Ludendorff, Hindenburg and Crown Prince.

This is the reverse of truth: It is because the Emperor desired it that the offensive was named "The Kaiser's Battle." ["C. & M. G. Cable"].

The Military Situation.

A German View.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM:—The well-known German Military writer, Col. Gaedke, reviewing the war situation in "Vorwaerts," points out that if the British succeed in their object of cutting the Hedjaz Railway Arabia would probably be lost to Turkey. Substantial political importance must therefore be ascribed to the fighting in Palestine. Colonel Gaedke adds that from the British standpoint Mr. Lloyd-George is right when he does not permit himself to be turned from his object by press attacks;

Germany and Lithuania.

LONDON, May 15.

The preamble to the Kaiser's deed recognizing the independence of Lithuania says:—Lithuania will participate in the war burdens of Germany.

Austrian Emperor's Visit to Kaiser.

Cordial Exchange of View.

Alliance Deepened.

LONDON, May 14.

A German Official message says:—Emperor Karl visited the Kaiser at the main Headquarters accompanied by Baron Burian and Von Arz, Chief of Austrian General Staff. Germany was represented by Marshal Hindenburg and Ludendorff and Baron Kuchlmann. There was a cordial and thorough discussion of all fundamental political, economic and military questions affecting Austria and Germany. There was complete accord on all these and an extension and deepening of the existing alliance. The guiding lines of contemplated contractual agreements already exist in principle.

Conference Relate to Future Relations.

Swiss Reports state that conferences at German Headquarters especially related to the future Austro-German relations. The Germans propose an Austro-German Economic and Military Union. They are supported by Germans in Austria but it is doubtful whether the necessary two-thirds majority of the Reichsrath for this constitutional change can be obtained.

The Great Question Facing Austria.

LONDON, May 15.

The "Frankfurter Zeitung" declares that the great Austrian Question of the day is whether the continued existence as a separate state is possible owing to the demand of the Southern Slavs for independence and demands of the Germans in Austria for a union with Germany.

Russian Royalty in German Hands.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM.—German newspapers state that the Dowager Empress of Russia and the Grand Dukes Nicholas and Alexander who were residing at Altdorf are in German hands.

Reichstag and the War.

Unrestricted Submarinism Favoured.

British Naval War Discussed.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM.—In the Reichstag, on the navy estimates Admiral Von Capelle declared that the reports for April of unrestricted submarinism were again favourable, naturally losses occurred but the increase in submarines exceeded the losses. Submarinism was more and more developing into a struggle between submarine action and construction of ships. America had built little and her building was far below expectations. Even if it increased, America herself would use up the increase. There was every reason to regard submarines with trust and confidence.

Referring to the declaration by Mr. Lloyd George that even if the land war were lost the naval war would still be far from ending, Von Capelle said "We must wait and see whether the British people makes this threat its own. If it does our submarines must continue to do their duty." Other speakers emphasised that the Reichstag unanimously favoured unrestricted submarinism.

Failure of Submarinism to Bring Peace Nearer.

German Socialist's Declaration.

LONDON, May 15.

Speaking in the Reichstag the Independent Socialist Herr Voother declared that Submarines had not brought peace nearer and meanwhile they were destroying tonnage which would be needed after the war to bring raw materials to Germany.

New Ukraine Finance Minister.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM The Pro-German Debyr, Manager of Russian Bank of foreign trade at Kieff whom the former Ukrainian Government arrested and Germans released has been appointed Ukrainian Finance Minister.

German newspapers are beginning to complain of the large number of divisions required to maintain peace in Ukraine.

German Practices and Aims Differ in Ukraine.

The "Frankfurter Zeitung" says that conditions are becoming more difficult for Germany in Ukraine. As regards German policy in the East generally the paper sarcastically remarks that German practices often differ completely from the proclaimed aims. The Vienna Jewish Correspondents bureau announces that German authorities in Ukraine are Anti-Jewish and have abolished the Ministry of Jewish Affairs.

Considerable Enemy Criticism.

LONDON, May 15.

There is considerable criticism in Germany and Austria concerning the peace in Bukharest.

The "Leipzig Volkszeitung" describes it as a pure "Mailed Fist" treaty, containing open annexations and concealed war indemnities in the shape of economic promises as burdensome as money indemnities.

The "Neues Wiener Tageblatt" exhorts Germany to be more moderate in her Eastern Treaties and warns Austria against considering it reconciliation. It thinks that Rumania only concluded the treaty, because she must and because she hopes that it will be completely reversed at the Peace Conference.

Harsh Terms.

How much this criticism is justified appears from the Amsterdam telegram giving details of the supplementary treaty between Germany and Rumania. The latter renounces the indemnities for damage caused by German

and undertakes to refund the money paid for such damage. On the contrary the Germans who suffered damage in Rumanian territory will be recompensed. Moreover Rumania must indemnify neutrals in Rumania for damage by Germans. A commission of one third each Rumanians, Germans and Neutrals will decide the amount of compensation. All pre-war treaties and agreements are restored and the Germans in Rumanian service before the war, who were dismissed, will all be restored with full rank and salary. A significant clause is that compelling Rumania to grant an amnesty to Germans for their political conduct or military conduct, based on political grounds during the war. Finally the German Reichsbank shall retain for five years the balances of the Rumanian National Bank as security.

New Incometax Proposed.

LONDON, May 15.

AMSTERDAM.—Owing to insufficiency of revenue from indirect taxation Germany proposes to levy a non-recurrent war time income tax raising twelve hundred million marks.

Course of Mutiny Sketched.

Ferment in Fleet Expected to Continue.

LONDON, May 14.

The Austrian mutiny began at Pola early in February among arsenal workers. An almost simultaneous rising at Cattaro indicates connivance between the two ports. The mutineers at Pola demanded cessation of various disciplinary measures and punishments which were inflicted both on vessels and ashore. The movement soon spread to ships and the crews left their posts, thronged decks shouting and hurrahing. The officers were powerless. The naval authorities parleyed with the men for a week and finally granted all demands. The mutiny at Cattaro was more serious. Six cruisers and several destroyers hoisted the red flag. The German and Magyar elements in some ships resisted the mutineers turning upon the latter the guns of one of the cruisers killing a number. After three days the mutineers gained mastery of the Port, seized the officers and removed the Admiral to confinement on another ship. They treated him roughly. The mutineers by printed pamphlets signed by a committee of the crews gave all orders ashore and afloat. They wirelessed their demands to Vienna giving prominence to the demand for immediate peace. The authorities sent placating non-committal replies and after prolonged councils sent to Cattaro another fleet division under German-Austrian Admirals. The situation was now critical owing to outbreak of murmurings in the new division, but the position was saved by the Teutonic element on one of the revolting cruisers overpowering the mutineers. The revolt lasted eight days. As most of the Austrian sailors belong to the oppressed races undoubtedly the ferment in the fleet will continue.

General

Guns Shelling Paris.

Their Destruction Confirmed.

LONDON, May 15.

PARIS.—Aeroplane photographs, confirm the destruction of the emplacement and guns bombarding Paris. Four shells secured direct hits shattering everything. Railways for the service of the guns were broken in numerous places.

Desperate Condition of Montenegro.

No Food for People.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 10th.—The "Corrie Des Italia's" Zurich correspondent says that the situation in Montenegro is desperate. 2300 persons have died of hunger and famished survivors are forced to attack Austrian food convoys. The Austrians have ferociously retaliated by killing women and children. All men who possess arms have taken to the hills and are carrying on guerilla warfare. ["C. and M. G. cable"]

Turkish Atrocities Against Greeks.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 12th:—The Athens correspondent of the Exchange Telegram Company says that Turkish prisoners recount unparalleled atrocities against the Greeks of whom 1,500,000 have been deported from Thrace and Asia Minor. Treatment to which the Greeks are subjected has led to the disappearance of half of the population. ["C. & M. Gazette"]

The Next Step.

To Unify Economic Resources of the Allies.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 13th.—The Washington correspondent of the "Times" says that the American Government considers that the next logical and essential step in organising victory is to unify the control of economic resources of all the allies. ["C. M. G. Cable"]

Gen. Semenoff's Progress.

General Discontent with Bolshevik Despotism.

LONDON, May 14.

HARBIN.—General Semenoff has issued a communique stating that he restored the bridge blown up by the Bolsheviks over the Onon river which he crossed. General Semenoff now occupies Adrianopol. He says he continues to meet with popular sympathy and he has issued a proclamation assuring the Trans-Bikal population that his movement is not counter revolutionary but intended to restore lawful freedom. Many Russian soldiers from Siberia are joining General Semenoff. They state that the situation in Russia is becoming favourable for such movement owing to general discontent with Bolshevik despotism.

Western Front

Col. Repington Ceases to be an Alarmist.
His Sane Views.

LONDON, May 13.
Col. Repington considers that the situation on the Eastern Front has become more unfavourable for Germany since the signature of the Russian treaties. Germans have become involved in bigger operations than they expected and the consequences of delay are serious. Altogether the delay in the climax has profited us more than the enemy, who is now deprived of hopes of a strategic surprise except by violation of Switzerland or the invasion of England.

False German Communiques Exposed.
Sheer Mendacity.

LONDON, May 14.
Reuter's correspondent at the British headquarters gives other examples of false statements in German Communiques in the early days of the battle, besides that cabled on 12th, the German communique stated that the 5th Berkshire were annihilated. The fact is that the 5th Berkshires lost fifteen Officers and 300 other ranks. The German Communique asserted that the 4th Yorkshire Light Infantry was captured almost complete. The truth is that the total missing of this regiment is 190. Numerous cases of similar exaggeration and many of sheer mendacity could be given. Some are in themselves unimportant but in totality they show how impossible it is to accept any German communique at its face value.

LONDON, May 14.-(12-30 P. M.)
The British Communique says:—We successfully carried our raid northeast of Robecq taking a few prisoners. We had no casualties. We repulsed with loss an enemy party westward of Merville. There was hostile artillery fire in the Somme and Ancre sectors.

Enemy Repulsed.

LONDON, May 14.
(10 P. M.)—The British Communique says:—After heavy artillery preparation enemy attacked on a mile front southwest of Morlancourt and entered our positions at one point. Australians immediately counter-attacked and drove the enemy out completely re-establishing the line. The attack was repulsed at other points with heavy loss. We took fifty prisoners. Our casualties were very light. The French in a local fighting repulsed the enemy attack in the direction of Kleinviestraat.

LONDON, May 14.
Reuter's correspondent at headquarters wires that the weather is very wet and dreary. Nothing is done and even artillery fire is much below average activity.

LONDON, May 15.
(4 P. M.)—The French communique says:—There was fairly lively artillery duel in the sector of Butte-Du-Mezuil and in Champagne and Vosges.

Italian Front

11 Aeroplanes Brought Down.

LONDON, May 14.
The Italian communique says:—Hostile attempts to renew attacks against Monte Corno failed. Eleven hostile aeroplanes were brought down.

Enemy Submarine Base Bombed.

LONDON, May 14.-(4-10 A. M.)
ROME—An official message says, our aeroplanes successfully bombed the submarine base at Cattaro, all our machines returned safely in spite of weather and barrage.

Big Austrian Offensive.
Insisted upon by the Kaiser.

LONDON, May 15.
A message to "Daily Chronicle" from Paris says it is understood that the Kaiser, at the Imperial Conference, insisted upon a big Austrian offensive in Italy; simultaneously with the renewal of the German offensive in the West. The Austrians were obliged to consent and the transport of Austrians to the Trentino has increased tremendously. Part of the Austrian heavy guns in France, have been transferred back to Italy.

Mesopotamia Front

Mesopotamia Operations.

British Aeroplanes Successes.

SIMLA, May 15.
A Mesopotamia communique says:—On the 8th May, 55 prisoners were captured near Kirkumand. On the same day our aeroplanes attacked Turkish camps at Fathah on the Tigris, thirty two miles to the north of Tikrit. Large numbers of bombs were dropped and hostile troops fired on with machine guns. Turkish aeroplanes were shot down and destroyed near the junction of the Lesser Zab with the Tigris.

Mesopotamia Communique.

A Mesopotamia communique says: Our mounted troops have pursued the Turks beyond Kirkuk and on the 11th May the enemy were driven across the Lesser Zab at Alton Kupri. Thirty prisoners and two guns were captured a day after. Our aeroplanes bombed hostile camps between Alton Kupri and Erbil and also on the Tigris.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

Mr. Pearson's Arrest in Pekin.

Mr. Andrews Interviews the Viceroy.

SIMLA, May 15.
Mr. C. F. Andrews came up to Simla yesterday in connection with the recent arrest in Pekin of Mr. W. W. Pearson on a political charge reported in the Press in India last week. Mr. Pearson was associated with Mr. Andrews in his visits to South Africa and Fiji concerning Indian emigration but was in Japan during his second visit to Fiji. Mr. Andrews had an interview with His Excellency the Viceroy this morning and leaves for Calcutta tonight. Nothing appears to be known in Simla about the cause of the arrest.

The Publicity Board.
Local Governments Addressed.

SIMLA, May 15.
The Government of India have addressed the Local Governments on the question of constitution and work of the Publicity Board, the central organization of which will be soon formed in Simla. It is understood that this board will be composed of officials, and non-officials, both European and Indian, with Sir William Vincent as Chairman. The Government of India and the Provincial Governments will consult competent non-official opinion at every stage of the work of this board. The other boards which have been constituted as a result of Delhi Conference will set to work very soon. Sir Claude Hill will preside over the Foodstuffs Board. Sir Sankaran Nair will take charge of the Communication Board and Sir George Barnes will control the Board dealing with resources. The Man Power Board will be dealt with by a highly competent body among which will be His Excellency the Commander-in-Chief.

Further war gifts include Rs. 30,000 from the Nawab of Jaora.

South India

It is understood that the statement which has appeared that Mr. P. U. Narayana Iyer, B. A., of Palghat, has been appointed first Commissioner of the District of Baghdad is entirely without foundations. Mr. P. U. N. Iyer is at present employed in the office of the Assistant Political Officer, Azizieh.

The Hon'ble Sir S. P. Sinha arrived at the Viceroyal Lodge to-day as the guest of Their Excellencies.

Interest on 1st War Loan.
Not Taken by Subscribers.
Government Orders.

OOTACAMUND, May 15.
The Government understands that many subscribers to the Indian War Loan 1917 have not received interest which has become due thereon and that in consequence some investors are under the impression that they will receive no interest and that their subscription to the war loan was in the nature of a gift and not an investment. In view of the forthcoming loan it is particularly desirable that the misunderstanding should be removed and the Collectors of districts are requested to instruct subordinate revenue officers to take every opportunity of making known to investors in the loan of 1917 that the interest is regularly payable on the 15th February and 15th August each year that if they have not received their interest they should make application at the nearest Treasury. On receipt of such application the Treasury Officers should take prompt steps for the payment of interest.

Mr. Musabhai Jaffer, a gentleman belonging to the Khoja community has made a gift to his community his property in Bombay worth rupees two lakhs and a half and fetching a rental of Rs. 14,000 per annum for combined purpose of founding a maternity home and providing cheap sanitary dwelling for the poor Khoja families. The income derived by way of rent from the latter will be utilised for decreasing the cost of the maternity home. The opening ceremony of the maternity home was to-day performed by Sir Fazalbhoy Currimbhoy.

Dr. Sisir Chatterjee has just returned from active service in France having been appointed District Surgeon on the G. I. P. Rly. and is proceeding to take charge of his duties at Jhansi. Dr. Chatterjee is the first Indian appointed in higher grade of G. I. P. Railway Medical Department.

మిశుర్గురు గారిని పట్టుకొనుట.

సిద్ధా, మే 15:—దల్లియందు దల్లియందు. మిశుర్గురుగారి నిజీకల పీకింగులో బంధించుటకు సూర్య రాజప్రతినిధిగారిని సందర్శించు నిమిత్తము ఎఫ్. సి. ఆంధ్రాసుగారు నిన్నటి నది. మిచటికి వచ్చిరి. నేటి రాత్రి కలకత్తాకు బోవుదురు ఎందుకు పట్టుకొనబడినదియో సిద్ధాలో నేమియు తెలియ నట్లు గన్పించుచున్నది. మిశుర్గురుగా రేడియో రాజకీయ మగు నేరమున బంధించబడినది తెలియుచున్నది.

స్వీడనునందు భారతీయ అరాజకులు

స్టావహోం, మే 12—ఇటీవల యూనుఫ్ అలీ అను భారతీయుడు హిందూదేశమును గురించి స్వీడెనలో సుపర్యసించుచు స్టావహోమునందు “భారత జాతీయసంఘము”ను సంఘము గలదాయని ప్రశ్నించెను. యూనుఫ్ అలీగారు ఆఫ్ టెక్టినింగ్ అను పత్రికలో వ్రాయుచు వై జాతీయసంఘమునందు ఇద్దరు భారతీయ అరాజకులు గలరనియు, వారు భారతీయ ప్రతినిధులు కాదు గనుకను వారికి హిందూదేశముతో నెట్టి సంబంధములేదు గనుకను అది జాతీయసంఘ మనబడజాలదని యు వ్రాసిరి.

రోము, మే 13:—కట్టాకోవద్దకు జలాంతగిని యాశ్రయమును మాదిమానములు విజయవంతముగ ముట్టడించి నది. వాయుభారము బాగులేకున్నను శత్రువులు విశేషముగ తుపాకులను గాల్చుచున్నను మాదిమానము లన్నియు మరలి వచ్చెను.

లండను, మే 14:—ఇటలీ క్రకటనము.—మాంటికో ర్నో నెదిరించుచు శత్రువులొనరించిన ప్రయత్నములు పరాజయము లైనవి. 11-శత్రువిమానములు నేలగులినవి.

స్వాసాతు వేల్పు; వైనికుల జేర్పులు

సిద్ధి, మే 14:—వలసదేశీయ ప్రధానిగ పనిచేయుచున్న వాటుగారు వైనికులజేర్పు కార్యక్రమము మరల ఆరంభమైనందులకు విశేషముగ సంతోషించుచున్నారు. ప్రస్తుత మదియే ఆఫ్ఘ్ఘిలియా దృష్టి సంతటిని ముఖ్యముగ నాకర్షించుచున్నది. ప్రతిరాష్ట్రమును జూపుచున్న మాతకోల్పాహము నకు వా రెంతేయు సంతోషించుచున్నారు.

మెసపొటామియా యుద్ధములు.

సిద్ధా, మే 14:—మెసపొటామియా ప్రకటనము:—మే 8-న తేదిన 55 ఖైదీలు పట్టుకొనబడిరి. ఆదిముననె లూక్రిటునకు 32 మైళ్లు తర్రముగ వైగ్రీసునదిమిన నందు తురుముగ కిరీములను మాదిమానము తెదిరించినది. చాంబు లవరిమితముగ నపయోగింపబడినది. శత్రుదళములు మరఫిరంగుల విశేషముగ నుపయోగించినవి. వెప్పునబాబు వైగ్రీసులు కలయుచోట తురుముల విమానములు నేలగుల్పబడినవి.

వ రా సు రం గ ము.

లండను, మే 12:—(రాత్రి 4 గంట) బుట్టిడి మెస్సెసు, హెం వెన్, వాష్టసురంగములందు తీరమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను.

ఒక మరణము

లండను, మే 14:—సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ డెడ్లెగారు మండు సామగ్గి మంత్రివర్గసభయందు యందగా ఆకస్మికముగా మరణించిరి.

విర్రండు హోమామురాలు.

కార్నాటక కక్ష వారొప్పుకొనుట.
లండను, మే 14:—హోమరాలు సమస్య విజృంభించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి యోచనలన్నియు రహస్యములు. కాని ప్రభుత్వము వారు సర్వసాధారణత్వము గు హోమరాలు కద్దరిని ఏర్పఱచి క్రమముగా గ్రేటుబ్రిటను కంత్రికిని వ్యాపింపజేయుట కనుకూలముగా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముగలదని పార్లమెంటు విశేషముకు తెలుపుచున్నాడు. కార్నాటకమువారు తమ కేమియు సంబంధములేనని దాని నాచూచుకురు. వికృతవాదులభావమున లండనులో చేంబర్లెసు గారు చెప్పియుండిరి. నూతనసందర్భములందు. వికృతవాదులు తమ పూర్వచర్యము వైకొనవలెనని చేంబర్లెసు గారు చెప్పిరి. హోమరాలు (స్వరాజ్యము) విర్రండుముమాత్రము సంబంధించినది కాదు. ఇంగ్లండు స్కాట్లండు, వెల్సులను సంబంధము గలదు. ఈ సమస్య సత్వరముగ పరిష్కరింపవలసి యున్నది. నూతనసత్త్వములను వికాలవ్యాధయముతో గమనించకలె నని చేంబర్లెసు గారు కోరిరి.

గ్రీకులు; తురుష్కుల దుండగములు.

లండను, మే 14:—ఎక్స్ప్రెస్ బెలిగ్రాము కంపెనీ వారి ఏథెన్సువిశేషి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—తురుష్కుఖైదీలు గ్రీకులయడ ననేక ద్రోహముల నాచరించుచున్నారు. ట్రేనింగు ఆసియా మైసరులనుండి 15 లక్షల గ్రీకులు విశేషముల కంపబడిరి. గ్రీకుల సమిత్తముగ బాధపెట్టుటవలన వారిలో సగముమంది కప్పించబడున్నారు.

[4వ పేజీ తరువాయి]

యేడికంగాని సాకర్లును చేయారనేదని శ్రీమంత మాంజే
 శ్యామల పాల్ మొంటుపల్లిలో నడిచిపోయిరి. కాంచీపుట్టి
 శుభదర్శము నొనగూర్చి వారు యెత్తింపరని మనసును
 తీసెదరాదు. అధికారివర్గమువారి నిరంకుశ ప్రభావము ప్రజా
 స్యావ్యయమును బాంబులవలనను. ఎల్ల శత్రువులను బ్రజా
 స్యావ్యయము బయలుపడెడి ప్రభుత్వము ప్రజామనోముగ నిర్వ
 ర్తింపఁ బడుచుండగా భరతఖండమున మాత్రము జేతువిధము
 నఁగొనసాగ నేర్చునా? " సంఘేక్షిక కతాయుగే " అనువా
 క్యమిప్పుడు సాధకముగా నున్నది. ఈ యాలోచన కిదియే
 యర్థము. భారత సమితిలు జేసేమందున్న తీవ్రగుండ నధికార
 వర్గము నిరంకుశ ప్రాధిం జరించిన తార్కాణములు మొందు
 గలవు. 'అట్టిసిలిలో' సామాన్యముగ వారిబలమును విడుతురని
 యనుకొనఁజాలము. అదృశ్యముగు రాజకీయ వైపులనుం
 గాని ప్రభుత్వము ప్రజాసమ్మతము సారముగానేరదు. ప్రపం
 చమునందు రాజకీయాంతరీక్షమున సంధ్యాభ్రరాగ శోభవలె
 కుజక్షణము వర్ణనము మాటిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వమెప్పు
 డును బ్రజానరాగమున దృఢప్రతిష్ఠితమై యుండవలయును.
 భారతవర్ణమున బ్రభువులు నిరంకుశాధికారము నిర్వర్తింపు
 చుండెడివారను దురభిప్రాయము నెవ్వరును జెందఁగూడదు.
 ప్రభువుధర్మము నెప్పుడును విడిచియుండలేదు. ప్రజాభిప్రాయ
 మొక్కయెడ మూర్ఖ మైనదిగా నున్నను బ్రజానరంజకముగా
 బ్రభుత్వ ప్రతిష్ఠా మాటుచుండెను. మన రాజ్యమున నెంతవఱకు
 బ్రజల యభిమతములు నెఱవేర్చబడు చున్నవో కాననభల
 యందు నుపపాదించబడిన తీర్మానముల స్థితిని బరికించినవో
 దెల్లచుగును. శ్రీయుత రామనాథ జమిందారుగారు దొరత
 నమువారిని సంప్రదించి ఈ విషయమున గొంత యుపయోగ
 కరముగ నుదంతమును వెలిబుచ్చిరి. 924 ప్రస్తావనల సభ్యుల
 వలనఁ బంపబడినది. అందు 209 కవులు గారి యంగీకారమును
 పడెముకయే పరిపాలించబడెను. 66 ప్రస్తావనలమాత్ర మంగీ
 కృతియులునవి. 180 ప్రతిపక్షింపబడెను. 51 ప్రస్తావనల
 వోట్లుపెట్టికొనఁగా మూడింటిలో మాత్రము ప్రజాప్రతినిధులు
 విజయముగాంచిరి. వీనికి జేతు వ్యాఖ్యాన నువసరముండ
 దు. ఇట్టి దుస్థితిని మాన్పుటకే కాంగ్రెసు-లీగువారు మాతృ
 ముగ నొక సంస్కరణవిధానమును సంపదించిరి. ఏవిధమునఁ
 జూచినను జేతనకేర్యములనుబట్టి యంతకుం దెట్లునగా సంస్క
 రణము లుపపాదించినవో సంపత్తి హెచ్చుచున్నది. జేత
 నభివృద్ధినిబట్టి హిందూ మతాన్నిదీయనామకు లేకగ్రీకుముగ
 జేతనేమమునగోరి విన్నవించిన నిజదనమును నిరూపించుట
 ప్రభుత్వమువారికి భృమయ్యుండదు. సభ్యులగుగ సభ్యులపాల
 నమును బ్రతిష్ఠ నేమి చట్టమును పార్లమెంటులో నుపపా
 దించవలయును. క్రమక్రమముగాఁ బ్రభుత్వాంగము లన్ని
 యును స్వాతంత్ర్యము గలవిగాఁ జేయబడవచ్చును. కాని
 ప్రభుత్వమునఁ బ్రభుత్వసోపానముగ కాంగ్రెసు-లీగువారి
 విధాన మంగీకరించబడవలయును.

మన గృహకలహములు.

మన చెన్నపురి రాజధానియందు మాత్రము రాజకీయ
 విషయములందు నైత మంతకలహములు మొలక లేత్తుండును
 మన సామ్రాజ్యమును జేతుమటుయఁ గనుకొనవీయము.
 బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్త యంతరరాష్ట్రములయం
 దంతగఁ గానరాదు. మన బ్రాహ్మణులయందు మాత్రము
 బ్రాహ్మణేతరు హెచ్చుగ నున్నదిగాబోలు! నేను బ్రాహ్మణ
 పక్షపాతినిగాను; బ్రాహ్మణవిద్వేషినిగాను. ఒకరిని ద్వేషిం
 చుట మన ధర్మముగాదు. ద్వేషభావ మేమట్లున ననువుగాదు.
 నిష్పాక్షికబుద్ధిని బరికించిచూడఁగా బ్రాహ్మణులవలని దోష
 ముకంటే వారియెడ ద్వేషము మొడుగఁ గానవచ్చుచున్నది.
 ఈ ద్వేషము కొన్ని పట్లఁ ప్రారబ్ధభావముగనుండఁ బూను
 చున్నది. బ్రాహ్మణేతరుల దురవస్థ లన్నిటికిని బ్రాహ్మణులే
 మూలకారణమనట కడు నిచిత్రము. ఉద్యోగములు మొద
 లగువానియందు బ్రాహ్మణులకుఁ గొంతప్రాముఖ్యమునచ్చిన
 వో నది కాలపక్షికులనుబట్టి వచ్చినది కాని బ్రాహ్మణతం
 త్రమువలనఁ బన్నబడినదిగాదు. భరతవర్ణమున వర్ణాశ్రమభేద
 ముండుటవలన బాంబు కిట్టి పాంకము గలిగిన దన్నవో, సృష్టి
 కర్తను చూసినవారల నుగించుము.

నిజముగ బ్రాహ్మణుల కెప్పుడును తదితరులయెడ
 ద్వేషములేదు. బ్రాహ్మణబ్రావుల మాటలదలఁగూడదు.
 ఇప్పుటి బ్రాహ్మణులయెడ బ్రాహ్మణేతరుల యందు ద్వేష
 భావముకంటె దదివర్తయము హెచ్చుగఁ గానరాదు. శ్రీ

మహావిష్ణుని యవతారములలో వామనుడుదక్క మఱి బ్రా
 హ్మణులు గానరాదు. భరతురాముడు వృత్తిచే క్షత్రియుఁ
 డు. శ్రీరాముడు క్షత్రికుడై శ్రీకృష్ణుడు యాదవుఁడు.
 బ్రాహ్మణులు వీకలను బూజింపరా? బామవంశమున సోద
 రులనడుమ వివాదములు గలిగినను మాతృభక్తిని విడుతురా?
 బాంబులవలని బాధలు హెచ్చ నియోజించినను, ఆ కారణమున
 రాజకీయ సంస్కరణములు కలదనటయు సభ్యులపాలనము
 లభించునేని ప్రభుత్వసంపత్తి బ్రాహ్మణాధీనమే యగునని
 యూహించుటయు సమంజసముగాదు. హిందూమతాన్నిదీయ
 విభేదము లంతరించినను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్త
 నెఱవడుటయు బ్రాహ్మణేతరు లెట్టిమాత్రము లేక యెప్పుటి
 రాజకీయ వ్యవహారమే నడుచుచుండ వలయునని కోరుటయు
 జూడఁగా బ్రాహ్మణేతరుల యబ్బువృత్తిని బ్రకటింపచున్నది.
 మఱియుఁ దన్ను మఱుల కిది సృష్టబద్ధిభావము గాదనియు నన్య
 ప్రేరేపనయియు నూహింపఁదగియున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలోని
 వెక్కిరింపు వికలదృష్టినుతులు దమ సంఘమును బాగు
 చేయఁగోరి రాజకీయసంస్కరణములు కాంగ్రెసు-లీగువారి
 విధానమునఁ బ్రసాదించవలదలవలయుననియు దక్షిణ హిందూ
 నానమున బ్రాహ్మణేతరులకుఁ బ్రత్యేకప్రాతినిధ్యములుమాత్ర
 మొనఁగఁబడవలయుననియుఁ గోరుచున్నారు. ఇట్లుగి యం
 దతీవలన నంగీకరింపఁబడిన విషయమే. ఏ రాష్ట్రమునందైనను
 బ్రాహ్మణేతరులస్థితియే జేతాభివృద్ధికి మూలధారము. కృషి
 వాణిజ్య లాభాధిక్యములవలన జేతన్నతత్వమును బ్రతిపాదిం
 చువారు బ్రాహ్మణేతరులేకదా. జేతనమును మోయు
 వాఁలుగూడ బ్రాహ్మణేతరులే. కావున వారల పాత్రను
 భ్యము నెవరును వ్యతిరేకంజఁ జాలరు. కాని యబ్బుసంఖ్యకు
 లగు బ్రాహ్మణులవలని భీతిచేఁగానివారియందలి ద్వేషముచేఁ
 గాని జేతనేమమునకు వలయు మార్పులను వలదనట యెట్టివిధి
 వైపులమో తెలియరావచ్చును.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనము.

ఆంధ్రోద్యమము.

జేతమున సభ్యులపాలనము పాదుకొని చక్కగ వృద్ధిఁ
 జెందవలయునని భాషాప్రయుక్తవృద్ధిని నిరుగా రాష్ట్ర
 విభాగ మేర్పడవలయునని పెద్దలు గొందఁ జన నంగీకరింపబడి
 నది. కర్ణాటకాను నైత హిందూవు నవసరముగ గ్రహించిరి.
 మాన్యము శ్రీమంజుల బయ్యవలసెంహేత్యవ శక్తగా కి విషయ
 మున సామ్రాజ్యభావసంభవమునఁ బ్రస్తావన యుపపాదించఁ
 గా నయ్యది ప్రోత్సేహించబడెను. వివరము దాని ప్రాబల్య మంత
 టివో నుచునీకొక చిగురువుచునే యుండును. సభ్యులలో జేత
 నేనయర దగ్రాహ్యులగువారు నైతము గొందఁలు దానికి విరు
 ధాభిప్రాయమును జూపియుండుటయు శ్రీమంజు శక్తగానిని
 నన్నముగ నిలద నేమటుకయుఁ గఱునాశ్చర్యమును బుట్టించి
 నది. ఎవ్వరైనను జేతమునం దెన్ని భాషలుండనన్న రాష్ట్ర
 ములఁగ జేతము విభజింపఁ బడవలయుననికొరరు ఇతివశకేయ
 జేతపు రాజకీయ వ్యవహారములందు నుద్యోగుల జేతనమును వె
 చ్చమునునుమితిమీఱియున్నది. రాష్ట్రసంఖ్యను బెంచి, వ్యయము
 నభ్యధికముగాఁ జేయఁజరదు. భాషలయొక్క ప్రాముఖ్యమును
 బట్టియు వైశాల్యమును బట్టియు నాభ్యుత్తర ప్రసిద్ధిని బట్టియుఁ
 గాఢనిర్వహణదక్షత్వమును బట్టియుఁ బునర్విభాగము చేయఁ
 బడవలయును. ఏకభాషాబద్ధులగు మొత్త ప్రబలతరమైనది. కా
 వున జేతముయొక్క పునస్సృష్టి కిది యత్యంతావసరము. కా
 ననభలయందుఁ జర్చలు మాతృభాషయందే సులభపడవలయు
 ననియు, న్యామస్థానములందుఁ గార్యనిర్వహణమును నిర్వా
 ధానములయందు కాస్త్ర పరిచయమును మాతృభాషయందే
 కాంపఁబడవలయుననియుఁ గోరవలయున్న యీవిషయము
 లో నీసంస్కరణము ముఖ్యముగ నవేక్షించుట యొకవింతగా
 దు. భాషాభారతవర్ణ రాజ్యాంగతత్త్వము భాషాబద్ధ సంయు
 క్త రాష్ట్రముమాత్రమున నిర్వర్తింపఁబడఁగలదు. కాన నీమూల
 నూత్రిమును గ్రహించి పనులు నడుపయత్నింపవలయును. మన
 రాజధానియందుఁ బ్రజలలో మూడు నూటికి 40కి వంతున
 నభివము 97కి చొప్పునఁ దెలుగుకు రిక్తియనును ఒడ్డుమును
 రిక్తి వంతునఁ గన్నడమును 2కి చొప్పున మరయాలము
 ను మాటలాడుచున్నారు. ఇతరభాషాప్రచారము లింతకు స్వ
 ల్పముగఁ గలవు. కాంచట్టి తెలుగుకు దృఢమును ముఖ్యము
 లగు భాషలని తెల్లమగుచున్నది. నాముక్తిశోధకులు చె
 న్న రాజధానిలోని గంజాము విశాఖపట్టణము మండలముల
 యందుమాత్రమే మున్నారు. ఒడ్డుజేతమును మాతృభాషామి
 జేతుగ నున్నది. ఉత్కలసోదరు లాంధ్రోద్యమము నెఱవడక ప్రార్థ

ము గొంతకాలమునుండియు సుత్కల సమైక్యతమున గోరుచు
 నాందోళనము జేయుచున్నారు. వారిల మనోరథ మింతవఱ
 కు నీడేరుట గానరాదు. భాషాప్రయుక్తవిధానము లంగీకృత
 మైనయెడఁ బ్రత్యేకముగా నాంధ్రరాష్ట్రమును(దవిడ రాష్ట్ర)
 యును ఉత్కలసమైక్యతముతో నాంధ్రరాష్ట్రమును నేర్పడ
 వలసియుండును. ఈ మాన్యపు ద్వైరాష్ట్రముల యందుఁ
 గూడఁ బ్రాబల్యము గాంచుచున్నది మహారాష్ట్రము, సింధు
 జేతములు నెఱవలగువారలు వీరిని బాగుగ నామోదించి యున్న
 వారు. వంగజేతములు వంగవిభాగమును గూర్చి భాషాముగఁ
 బోరి కార్యమును సాధించి కృతార్థులైరి. ఇట్టిసిలియును బ్రభు
 త్వమువారి విషయమునఁ బనిబూని కార్యము నెఱవేర్చుట
 యావశ్యక మైయున్నది. ఏదేకమునందైన నియ్యని నామాతృభా
 మియును నభిమానము బయలుపడుటను ముఖ్యకారణమునక భాషా
 ప్రచారమే. అట్టి భాషాప్రచారమువలన నేకమాతృ ప్రస్థమునఁ
 గ్రోలినవారివలె సోదరభావమును వృద్ధిచేసికొని మాతృభాషామి
 యెడ భక్తిగలిగి యుండురు. తల్లి బిడ్డను బాత్రిక నునిచిగొని
 నేర్చునది కలిబాస.

ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి జేతుగ నునువలసినది లేదు
 ఆంధ్రోద్యమము పరిణమావస్థయందుఁ జక్కగ నాకర్షించి
 నది. నేనాంధ్రుడఁ గావండినను నాంధ్రోద్యమము నాంధ్రభా
 వము నాకు ధాత్రితుల్యములు. ఆంధ్రోద్యమమునందు నాకుఁ
 బూర్ణాభిమానముగలదు. జేతమున సభ వారివలనఁ బ్రత్యేక
 మాంధ్రరాష్ట్రమునభి యంగీకరింపఁబడుటయే భావిభుభనూచ
 కము. ఆంధ్రసోదరు లెత్తబాద్యమును బైకెత్తి జేతమునకుఁ
 గఁజఁబడుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడుటకై యుత్క
 లుయు ఉత్కల రాష్ట్ర మేర్పడుటకై యాంధ్రులును గోర
 వలసియుండఁగా గంజాముమండలమువారి కిర్విషయమున
 మనస్ఫుర్ధులు గలిగియుండుట యనుచితము. అదిరకాలమున
 నాంధ్రోద్యమము సఫలీకృతమై యాంధ్రరాష్ట్రము మాపుగ
 నున్నట్లు జగజ్జిక్ష్మాత యనుగొనించుచుగాక !

జాతీయవిద్య.

జాతీయతాభిమానము జేతమునందంతట వ్యాపించియు
 న్నది. ఆత్మగౌరవము వెంపుఁజెంది యున్నది. విదేశకస్తువులు
 కృతహారమున నెంతవఱకుములయు యున్నను గర్హితములుగా
 నెంతవలకుచున్నవి. మన జన్మమున, మనజేతమును, మన జేత
 భావమును, మనయాచార వ్యవహారములను, ననాగరకములుగ
 నితరులవలన నెన్నఁబడుచున్నను, మన హృదయములందు
 మాత్రమే మనస్థానావ్యయగు ప్రేమాతిరేకమును బుట్టించు
 చున్నది. ఇదియే జాతీయతత్త్వమునకు ముఖ్యలక్షణము. ప్రభు
 త్వమువారు మనకుఁ గఱపిన విద్యయే యిందులకు ముఖ్యకార
 ణము. తొంతకాలముకిందట భరతవర్ణము విదేశకతాచారము
 లచే నాకర్షింపఁబడి స్వకీయాభిలాష్యమును గోరుకొనుటయు
 గానరచ్చెను. కాని తిరిగి మేల్కొంచి వై మెఱుంగులవలని
 లాభములేదని తెలిసికొని యెంతసత్కృత్యమైనను దనకొంపను
 బోలి ముఖము నిమ్మగది జేతొండు లేదని గ్రహించినది. రాజ
 కీయవ్యవహారములకు, ఆభివరకాస్త్రపరిచితికిని, నవీననాగర
 కతాగ్రహణమునకును బాశ్చాత్యవిద్య లత్యంతవశ్యములని
 యెఱిగియున్నను, జాతీయతత్త్వమును బ్రబోధించుటకును,
 ఆత్మగౌరవమును బెంపుఁజెందించుటకును, భాగతీయలయందు
 లీనమైయుండు నుత్తమసౌఖ్యాని భద్రగుణముల నభివృద్ధిగా
 వించుటకును జాతీయవిద్య యావశ్యకముని గ్రహించుచున్నా
 ము. స్వభవపాలనము ప్రతిష్ఠింపఁబడినను, మునుముందు చిర
 కాలనాస్థ్యమువలన మన మనములఁ దెలుభూతములె నావరిం
 చియున్న పిటికితనమునదలి యుత్తమముగ పాదుము దీప్తిని
 బొందవలయును. ఇందులకు ముఖ్యసాధనము జాతీయవిద్య
 యే. జాతీయతత్త్వమును బ్రబోధించుచున్నదియే పరమవిద్య.
 అదియేకోరదగినది. తక్కిన చదువు లన్నియు నుపరసోపకా
 మునకు నుపాయములు.

స్త్రీయుండును మనజేతమును విద్యావృద్ధులు క్రమ
 ముగ నుండలేదనియును ప్రజల నన్ని విధములను సమాన జేత
 వీర్యబలసంపన్నులగు పౌరులుగఁ జేయదలచినవో విద్యాక్ర
 మము పూర్తిగ మార్చి చేయబడవలయుననియును జక్కగ
 గ్రహించఁబడినది. వర్తమానమందు యుద్ధవశమున మనము
 గు రైతింగిన ముఖ్యవిషయమిదియొకటియే యున్నది. పూర్వ
 కాలమున భారతవర్ణమందుఁ గఠోరనిష్ఠగల బ్రహ్మచర్యవ్రత
 ము సులభపడు చుండెడిది. ఏవిధములయిన భోగములంట
 నుండఁ గఠినచర్యలం గాయనియంత్రొణము గాంచుచు విద్యా
 భ్యాసము గావించఁబడుచుండెను. అటులైనవో కేరగము

జేబోవంతమై, గమవిభక్తాంగమై యాత్మకర్మక్షమమై వెలుగు
యందెను; బుద్ధి కుశాగ్రతీక్షణతనుగాంచి యసమానప్రతిభచే
విరాజిల్లుచుండెను. అట్టి తీక్షణతలన్నిటిని యాచరింపఁబడినం
గాని జనుల జేవాజలము కృత్రిమై బుద్ధిబలము సారవంతము
గాదు.

ఏజిప్టు ఖండము.

ఏజిప్టు ఖండములోని చాలభాగము జమీందారీ లయ
యొందు. ఏజిప్టు ఖండమును నేలుచేసి యిప్పటికి నెనుబది సం
వత్సరములు గావచ్చెను. ఆచ్యుత్ ప్రజల యార్థిక స్థితియూ, దేవా
సౌఖ్యమునూ, న్యాయపరిపాలనా పద్ధతులనూ నాటకజీవనము
సరణముగనే యున్నది. కొలఁదికాలము క్రిందటివఱకు నీఖం
డము చుట్టముగా నుండుటలన దీని యార్థిక సంపదయు
సారమున దత్తము మొదలగునవియు బాగుగ బోధింపఁబడి
యొందలేదు. ఇటీవల మొద్యుగ ప్రభుత్వమువారి దృష్టి నీప్ర
కృతి రావణీయకముగు జేరి మాకర్షించుచున్నది. ఏజిప్టు
జలకు విద్యుత్ గణపుటయు, నాగరకత యబ్బుకట్టు చేయుట
యూ, దగు వైద్యకళయము నీచుటయూ, రెయిల్వే వేయిం
చుటయూ, న్యాయమూలములను నవీకరణకు లకువరచించి గవ
రింధాటయు నాకర్షణయై యున్నది. గంబాసు, విశాఖపట్టణ
ము, గోదావరిమండలముల యేజిప్టు ఖండములను నేలుచేయు
మూలముల న్యాయపరిపాలనను నేయేటకంటె మునుఁగుండ
ముల కన్నయించునట్లు మూలములు ఘట్టించుట సంబంధమున
తోచుచున్నది. ఈ విషయమున గొన్ని ప్రయత్నములు దొర
తనమువారు నేయుచున్నారని విని సంతసించుచున్నాము.
విద్యావిషయక లోపము మొద్యుగ నున్నది. జనాభివృద్ధి
బోర్డు మొదలగు లోకమున కిక్కడ ప్రజలందఱు బ్రాథ
మికపాఠశాలలమాత్ర మొకకొన్నిగలవు. పూర్వపు గవర్నరు
ఏజిప్టుగానినా హరిసు దొరగాను కోడులు మొదలగు ప్రా
కృత జనులకు విద్యనొప్పించుట గొన్ని క్రొత్తవిషయము సాధి
పించెను. ఈ విషయమున వలసినంత ప్రయత్నము సలుపఁబడు
చుండలేదు. ఏజిప్టు ఖండము యొక్కయు దాని ప్రజలయొక్క
యూ నభివృద్ధికోసమ నవయుక్త ప్రయత్నములను ప్రజలుపుర
గంధాన్యార్థిత్వమున నాపిత్వపుప్రభుల నగు ప్రతిపక్షముచేత
చమరాజా, కే. నీ. ఎ. ఈ. గారు గూడ సలుపఁబడినది భో
యచున్నాడను. పార్వతీపురమునందలి కల్యాణసింగపురము
కలకు ఏజిప్టు రెయిల్వేవేయించుటకు మొదట యత్నములు
సలుపఁబడి సిగ్గుట జనాభివృద్ధిగూడ మధ్యవర్గజాలకు
రెయిల్వేవేయించుటకు బ్రయత్నములు జరిగినవి. కాని తుద
కన్నయ నాగిపోయినది. యాద్యవర్తమాన గొలఁది కాలమున
రైగ న జరుగఁగలకను నాకరైలును విడచెను. విశాఖపట్టణ
ము అట్టి ఖండములకు రెండుసంవత్సరములనుండి రెయిల్వే
నెట్లు కలుగుల చేయఁగలచున్నది. ఇంటు రెయిల్వే వేయిం
బడుటకు కలసిందెను. కనుక రెయిల్వేనెట్లును వయూచే
యట యింటిలోకి మానుట యుక్తము. అలాంటివిగా మన
నుండెలల భౌగోళియముఖ్యము గవనలను దగుటలన దీనియూ
ర్థికార్థిత్వమును నిరంతరముగా జూపింపఁబడియున్నది.
నాకానిలయము విశాఖపట్టణము రెండుగలగ్గరింప సత్వయంపఁ
బడినది. దాని ఇకదానివలయు ప్రారంభమగును. చిత్తవర్గజాల
కలకు రైలు రైలు గూడ వేయించినచో, ఏజిప్టు ఖండము బాగుపడుట యును న నుండల మ
భివృద్ధిని కెందుటయూ మధ్యవర్గజాల సుఖము యుగుటలకిని
దిగువతెకిని పోలవలయును గలుగును. కావున యాద్యవర్తమాన
వయిన నిరయోగ ముఖ్య విషయమగుటను దొరతనమువారి
చిత్తమును దిగ్భక్తి యాకర్షించునని నమ్ముచున్నాము.

చైతన్య రోగము.

సమాప్రతీకమున వెలసి సౌఖ్యమునకు నాకోగ్యమున
కును జేకొనిన మన విశాఖపట్టణమున మహామారి దలచూపి
యించుమించుగా 500 జనులను దశవారి వేసికొనినది. ఇప్పు
టికి గొలఁది గుఱతకముము గావచ్చుచున్నది. శీతవాయువు
బహుమొదలకే మరల లేకునేవాయువు భీతి విశేషముగ
నున్నది. ఈ వ్యాధి మరల జనింపకుండఁ దగు బ్రయత్నము
తీర్చుటయందెను సాగింపబడినం గాని యది నిర్మాలము గాదు.
విశాఖపట్టణ మీ చుట్టవ్యాధి నిర్మూలగుటకు వలయు
చరమమును జేసింపబడుట దొరతనమువారు నాగ్ధర్మము చేసి
యన బృథక్ భూమిమగు కృత్రిమతన బడసితి. ద్రవ్యసాధ్య
మగు ముద్రెన్నియో కలవు. ముందు మనకు రానున్న ప్రాము
ఖ్యమును బట్టి దొరతనమువారు భవమును వెచ్చించి మనకా
కోగ్యము నభివృద్ధిని గలిగింతురు గాత మని కోరుచున్నాము.

బర్మా యుద్ధసభ.

రంగూను జూలై 14-వ తేదీ నెంటు గవర్నరు సర్
రిజినాల్డు క్రాడకు-గారి యధ్యక్షత 14-వ తేదీ నొకసభ జరిగి
నది. బర్మావివిధభాగములనుండి సభకు ప్రతినిధు లగుచుండిరి.
గంభీరమగు నుపన్యాసముల యనంతరమున, ఢిల్లీ యుద్ధమున
సభయం దొనర్పబడిన తీర్మానములు కృతకృత్యము లగుటకు
బర్మావారు మనఃపూర్వకముగ సహాయపడుటకు నిశ్చయించి
యన్నారను తీర్మాన మేకగ్రీకుముగ సభయం దామోదింప
బడినది.

ప్రారంభోపన్యాసమున సర్ రిజినాల్డు క్రాడకు-గారి
రీతిని:- ఢిల్లీ యుద్ధమున సభయందు బర్మావారి ప్రాతిని
ధ్యము బలముగ నుండలేదు. తత్కారణముననే మనము
మాటల మూలముననే గాక సుపయోగ, ధనము, యుద్ధసా
మగ్రీ సప్తయలయందు బాహుళ్యమును జూపవలయును. బర్మా
యం దభిప్రాయ వ్యత్యస్తములు లేనవియు, క్రధమున బహు
మాన మొనగుడు అనంతరమున సహాయ మొనర్చుచుని వారిం
చు వారు లేరనియు దృఢముగ వక్కాణింపవలసి. 1917 వ
వత్సరాంతమున నుండియు బర్మావారియు 15 వేలవైద్య
మును నున్నది తేసి యుండుట క్లామా ప్రాతినిధ్యము.
ఏమిది బెర్మావారిల పశుచింతముల కభివృద్ధియందు సభ్య
సేనాని యిటీవల తొలివార్త నువ్వించుచున్నాడు. తరిగి నటు
నిమిత్తము వీనిలో రెండు పట్టాలయలు ఇండియాకు పంపబడి
నది. మిది రెండుపట్టాలయలు తొలగా రిగుచున్నవి. వర్తమాన
మున బర్మావారి రంగవలసిన సేన లివ్వబడియె. దొరతనమువారి
నాల్గుపట్టాలయలు తొలగింపబడి 60 వ బర్మా రైఫులదళ మను
వేటకు మరయొకపట్టాలయను వేర్వేర్వయింపబడినది. హిందూ
దేశమునకు మనము నెలకు 1000, 1200 మంది చొప్పున వైద్యుల
మొదలగునవి చెప్పయ క్రాడకు-గారు బర్మావైద్యుని యెవ
రాటి సేనాని కి కల విశ్వాసమును పొందు
పరుచుచు, బర్మా వైద్యుల సాహసకృత్య
ములను కొన్నిటిని బేర్కొని, అనంతరమున వారిట్లు చెప్పిరి:-
యూరోపియనులు, యూరేషియనులు 1005 మంది యంత
కుట వైద్యసేవకు దుఃఖిస్తుల కుండియున్నార: ఈరెండు
చాలదు గాన మరొకరెండు సేనలనువేయవలసి. క్రొత్తబర్మా
పట్టాలమునకు బర్మావైద్యులు బర్మాభూమిలోద పరచయ
ముగల యు ద్యోగులు నియమింప బడుదురు.
రాష్ట్రీయు లెల్లరును యుద్ధములమున విడికెన చంచాల
నొకగ ప్రార్థితులు.

వైద్యుల జేర్పు విషయమున బర్మావారి రైఫి ప్రయత్న
లోపము మొదలగు తీర్మాన ముమోదింపబడియె. తరువాత
నొకసభయందు తీర్మానము చాల ప్రాముఖ్యమైనది. బర్మావైద్య
సభ్యులకు యు. డి. ఏండ్లకు గా రి క్రింది తీర్మానము
నవపాదించుచు దీర్ఘమగు నుపన్యాసము నొసరి:- ముప్పది
మాడు గుఱవలసియు, మునుకు లోనై, సం గాము సేనాన్య
దగు క్రొత్తవైద్యులను, యుద్ధసేన నొకసంవత్సరమై యుండవల
యును. అంత సేనాన్యకు క్రింద వినియోగించుచుండిన తీర్మా
నింప దొరతనమువారికికాక రైయండవలయును. హిందూదేశ
మన నుండు యూరోపియనులు వైద్యులను జేరుటను గూర్చి
ఏమి యొప్పుటనున దెలియక దొరతనము వారివిషయమున
నేడేన కలహ నొసరి మార్గదర్శకు లగుచునని యంతరకు
సింలా సగరమున కభిముఖులమై యుంటిమి. ఇటీవల ఢిల్లీలో
జరిగిన తీర్మానములు తప్ప మన కింతవర కెట్టిసహాయమును అట
నుండి లభ్యముకాకపోయెను. సంగ్రామము చాలకాలమునుండి
జరుగుచుండుటలన బర్మావారి యూరోపియనుజనము విశే
షముగ నవలించి, తీర్మానమున నుద్దేశింపబడినవారు దొరత
నమువారియొక తదితర మగునట్టియు నేవలయందున్న యూరో
పియను ఉద్యోగులు స్థానికపుదొరతనము వారు కొందరు
వ్యవస్థలను విడుదలచేసియున్నారు. కనుక వర్తమానగూడ వారి
మార్గముల ననుసరించుట యుక్తము. స్థానికపురస్థములకు
విశేషమగు సభికార మొనగబడియున్నది. యుద్ధావస్థకును
కార్యములతో వారజోగ్యము కలుగజేసికొనరని నానమ్మకము.
వర్తమాన కెట్టిభంగమును కలుగకుండ యూరోపియనులు పలు
పురు విడుదల యగునట్లు దొరతనమువారి నొనర్చునని ఏందర్నను
గావంపగనించిరి. బర్మారాష్ట్రాధికారులను గూర్చియు వాటి
యవయోగమును గూర్చియు విచారము పంప మొక సంఘ
మేర్పరుపబడినది.

వృత్తాంతములు

మాంటేగు గారు బాసుమొదలగు వాగందతితో ను
తీతముగ లండను చేరినది రాజప్రతినిధి గారికి తంతి వచ్చెను.

బొంబాయి సెంట్రలు బ్యాంక్:- బొంబాయి సెం
ట్రలు బ్యాంకు చాల నుంచి స్థితియందున్నదని టైముస్ ఆఫ్
ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పంజాబులో నాల్గవతేదీన జరుపబడిన సభాతీర్మా
నము ననుసరించి విద్యార్థుల సైనికదళము నేర్పరుచుట కొక
సంఘము నెలకొల్పబడినది.

భారతీయ సయ్యమునందలి సయ్యుక్త రాష్ట్రపు
భారతీయులలో సైనికుల శిక్షణంబంధమున నారామెంపరకి
అగరరీ నెకండు రైఫి సెంటు కమిషను ఉద్యోగము లొసగ
బడిన వని ప్రకటింప బడినది.

బోగ్రా ప్రేలుడు కస్తులము:- సి. ఐ. డి. సబ్ ఇన్ స్పె
క్టరు హత్యకేసు గంబంధమున హంతకునితో గలసి పనిచేసిన
వాడొకడు పట్టుకొనియెను. అతడు రాజావారి జిల్లాయందు
న్నాడు. వాని బంటిని వెదకగా ఒక గదిలో కొన్ని ప్రేలుడు
కస్తులము నొత్తివెట్టబడి యుండెను.

మొన్నటి సాయుధకాలము జి. ఐ. పి. రెయిల్వే కార్మి
కు లొక గవన గాంచి ఒక సంఘమును నెలకొల్పి సెం
టి. రిజిస్ట్రార్ వారుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.
ఈభోగ్యవస్థానమున ఎఫ్. సి. బ్యాటగా రిట్టి సంఘముల
వలన ఇంగ్లండులో నెలకొటి బాధలయ గలుగుచున్నదియు
బోధించిరి. ఇప్పుడు కార్మికుల స్వత్యముల కాసానునయి
గాజీయముతో నోకర్తము కలిగించుకొన నకసరములేదనియు
వారు చెప్పిరి.

చక్కా గాముని గోపిజీవేములకు కొంతమంది పన్నా
గములు నమ్ముచుండిన సంగతి కనిపెట్టబడినది. ఒకనాడు
రాత్రి 10-గంటలపుడు ఇద్దరు పంజాబీయులకులును, నలుగు
రు బంగళీయులకులును మోటారుబండిమీద జనుము యం
ద్రకాలగద్దకు వచ్చి అచ్చట గోపిజీవేములకు ప్రయత్నించిరి.
యంత్రకాల దర్బారు వారిని డీకొనుచు చెంతనుండు పోలీసు
స్టేషనుకు తెలిపిపోయెను. అంత నాయుకులు మోటారు
నెక్కిపోయిరి.

మూల్కాసు జిల్లానుందలి లోధాగ్రుల పెన్సలులోని
సాల్వానోసమీపమున రివ తేరినది దిక్కు అల్లరి జరిగెను. ఒక
మాక కట్టలను, గొడ్డల్లు పట్టుకొని పోలీసువారుచుట్టును మా
గిరి. సైనికుల చేరుటయందు వారాటంకులు గలిగింపగా
మేజిస్ట్రేటుగారియొద్దను వారిలో కొందరుండి పోలీసువారు
పట్టుకొనిరి పట్టుకొనిన కొంతమంది మాక వారిని చుట్టవేసిను.
చేయునదంతే పోలీసువారు కుపాతుల గాల్చి వారింభించిరి.
అంతటితో భాగంధమును పరువెత్తిపోయిరి. పోలీసువారు వారిని
వెంటదించి ముప్పదియందిని పట్టుకొనిరి. పట్టుకొనినవారిలలో
2, రిజిస్ట్రారు లిగిలిరి.

బోగ్రాలో నిటీవల అరాజకులద సువర్పబడిన దౌర్జ
న్యమును గూర్చి మరొకన్ని యంతయులు కలకత్తానుండి నేడు
తెలియవచ్చినది. పారిపోయిన కొందరు రాజకీయ నేత్రులను
బంధింపవలసిన దని నులు ఇన్ స్పెక్టరు హరిదాసు మిత్రగారికి
మామముకా గారు, వారు కొందరు కనిపేయిలతో తమ గవ్య
స్థానమునకు బోయిరి. వీరందరు నటనబోయి యొక ఇంట
నాకస్మికముగ ప్రవేశించిరి. అచట నిరువురు యవకులు నిరా
యువులై సన్నాహము తెచ్చుచి లేకుండ నుండ,
వారిలో నొకనిని కనిపేయి బంధించెను. రెండవవాడు
వెంటనే ఆయంధమును సంగ్రహించి గుమ్మును కడ్డముగ
మున్నము ఇన్ స్పెక్టరుగారిని పిస్తోలుతో గాల్చి పారిపోయె
ను. అరాజకులలో నీ గృహ మొకనది. బోగ్రా పోలీసుస్టే
షను కలి సమీపమున నున్నది. బంధింపబడిన యవకుడు
బహుదార్ద్రుండును. నుమారు 21 సం.ల వయసుగలవాడు.
నటార సము డివిజనునందున్న కాలము గ్రామవాస్తవ్యుడగు
గ్రాహ్యుడు. ఈతడు కృతహామునంతయు తెచ్చెను గాని
తన మిత్రుని గూర్చి సమాచారము దెలుపక యున్నాడు.
ఈసందర్భమున పోలీసువారు మరి 6 రు బంగారీలను బంధించిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

హరికథాపాటీ పరీక్షలు. ఇదివరకే ప్రకటితమైనది. అక్షరశోధనాసమితి, గ్రామస్థుల పరిశీలన; పంచముల వివరీకరణ; కాలసర్వము; ధర్మకైంకర్యనిర్వాహకులకు విన్నపము విచిత్రయోగం; భారతవిద్యార్థిపుష్పమాత్రకాశంపజేమి? అంగలూరు వివాహ పోలోహిత్యము, మతపత్రిక, రైతులదర్శకత్వ, టంకసాలవీధి విలేఖకుడు, ఆంధ్రసహజనసభ - బాలపురము విలేఖకుడు - వెంట్రప్రగడ విలేఖకుడు; ప్రకటింప తేనందునకు చింతిలుచున్నాము - సంపాదకుడు.

I

చక్రవర్తి జన్మదినము.

అయ్యా, మనప్రభువులకు శ్రీపంచమార్జున చక్రవర్తిగా 83 3-6-1918 ఇందు వాసరమున యేబదివార్షిక సంవత్సరము ప్రాగంభించును. బృహస్పతి నవమన శనిలాభమున సంవర్తింపట వలన శుభప్రదము. దేశాభిమానులు శ్రీవారికి జయముగలుగునట్లును ప్రజలకు కరుణదీరునట్లును తద్వివరమునూ శ్రీరస్తోత్రమును బీదలకు అన్నకాంతియును జేయుట శ్రేయస్కరముగాన విన్నవించెదను.

గుంటూరు చిన్నం రామకృష్ణయ్య

II

ఆంధ్రసభ-పంచములు.

అయ్యా, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు పాటుపడుచున్న ఆంధ్రసోదరులారా మనకోరిక సఫలమొందుటకును ఆంధ్రులలో భేదాభిప్రాయములు లేక కేంద్రస్థానము చేరుటకును మన పంచమసోదరులకు గూడా తత్విమ్యాబోధనాత్మక శీతానామనామనా సమముగా సానుభూతి చూపుచున్నారని తెలుపుటకు ఈ సంవత్సరము మే, ఆఖరున జరుగనున్న ఆంధ్రసహజనసభకు వచ్చు పంచమసోదరులకు తక్కిన జాతులతోపాటు భోజన సదుపాయమును వసతిగృహములూ హరిక గూడా ఏర్పాటుచేయించ వలెననియు, చేయునట్లు పంచమసోదరులకు తెలుపవలెననియు కోరుచున్నాను. కాపట్లతాలూకా పెనందిపాడు } పర్యవేక్షి వీరయ్య.

III

ఒకరు తప్పిపోవుట.

అయ్యా! పులిచర్ల (పెదవేంకన్నగారి కుమారుడు) గంగయ్య 4-5-1918 తేదీ (శనివారము) పగలు సుమారు 10 గంటల వేళకు ఇల్లు విడచి ఎవ్వరితో పోయినాడు. ఆయన చంచలచిత్తుడగుటచేత భ్రమప్రమాదమున నేయపాయమును తొందరగా యిది భయముగా నున్నది. ఆతనికి 35 సం. వయస్సు, నల్లనిరంగు ముత్యనను చెవులను బంగారపు పోగులున్నవి. జబ్బుచేతను కాళ్ళువాచి బందురు నడచును. స్థూలకాయుడు ఎండకు తపించును. తెల్లని బట్టయును, గ్లాస్ గో చొక్కాయును గలవు. పలుకరించినచో విస్తార మాతృస్థులిగా మాటలాడును. సుమారు 5 అడుగుల యెత్తుండును. పలుకరించిన, శిర్గరగాన, వెంకెగాన, అధికముగాను, మాట్లాడును. పచ్చా వీర వేంకయ్య, పూర్వ. తాడేపల్లిగూడెం. ఏలూరుతాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

IV

శ్రీనివాస వేళము

అయ్యా, పట్టుపట్టుమని ప్రభుత్వమువారు డిల్లీ సమావేశమునకు భగవాన్ లోకమాన్యతిల్క్ లోకమాత అనిబిసెంటు మొదలుగాగల వేళ భక్తాగ్రగణ్యులను ప్రజానాయకులను సాహస్యనింపక, ప్రజాశయముల నెరుంగని నాయర్ మొదలగువారిని రప్పించి మీ భారతీయులు రణకాశలమును ప్రభుభక్తిని, దాతృత్వమును, శరీరధనత్వాగములను జూపుకాలమానమయిన దనియు, యుద్ధమునకు వలయుధనము పరికరములు, సైన్యములు సమకూర్చుట మీపరిశ్రమలపై నాధారపడియున్నదని చెప్పట యంతయు క్రియకృతముగను. పౌరసమృద్ధిముగనుండనేరదు. ఇదివరలో కొందరాండ్ల హైందవుల హిందూదేశము కోమటి వేరమాడుచున్నదనియు త్రివిడిదిరి, నిశ్చయముగ, మనమును, మనప్రభుత్వము నారను వేరమాడుట క్రియ చేయదను. వారెంతవట్టుదలతో ప్రస్తుతాంతము

లను విచారించుచు, యుద్ధానంతరము మీ యాశయముల విచారించెదమ' ని వాగ్దానము జేసినను యిదివరకువరే భ్రమపడి యున్నాంగి సమృద్ధింపక, అభిలభారతీయ మహాజనసభ వారభిలషించు సంస్కరణ విధానముల నన్నిటిని సక్రమముగ, యాచరణకు దెచ్చినంగాని భారతీయు లెల్లరు రణోత్సాహము కానేరని చెప్పవలయును. మనమిప్పుడు పొరబడితిమేని మన భావికాల స్వతంత్రస్థితిగతులు యథాప్రకారసిద్ధిరగునకే యుండును.

పత్మలతాదేవుర. ఎస్. వెంకటాద్రి. బాపట్ల తాలూకా

V

రైతులమస్థితి

అయ్యా, ప్రజలు నిద్రపెట్టాలమటయే వారి యశాంతికి కారణమైనది. మొట్టమొదట కొండలభాయిదా వారి యనుభవమునకు తట్టమైనది. వారిప్పుడు బంధుల దొడ్డియందు రై మెలగుచున్నారు. వారిపశువులకు మేయ పోతెక్కడిది? కొద్దివోట్ల వారి గ్రామములకు మిక్కిలి పరిసరమున నేయడవులు రిజర్వు చేయబడియున్నవి. ఈ రిజర్వుచేయడములు వారికిగల మిగత దురవస్థలకన్నిటికన్నను కష్టతరముగ నున్నదనుటకు కొరంతయు సందియములేదు. దీనికన్న మరింత దురవస్థ గలదని యూహించగలరా? వ్యవసాయకులకు తగినంత విడుపు ప్రదేశములు (అకరీజర్వుచేయబడిన యడవులు) లేనప్పుడవియెట్లు వృద్ధిచెందగలవు. ఇది వారి పరిత్యజనభవము వలననే కానగుచున్నది. పశువృద్ధి నిక్కముగ తగ్గినది. ఇందున పశువుల యెరువుకుడ తగ్గుట తేట తెల్లము. వ్యవసాయకులు విశేషభాగము ఈ యెరువునకు దాధారపడియుండుట చేత భూములను సత్తున చేయలేకున్నారు. ఇట్టి స్థితియందున్న భూముల ఫలోత్పత్తి సర్వులకు వికలమే. ఇంకను మరియొక చిక్కుగలదు. వరిపంట కావలయు నన్న విశేషభాగము కొండాకు వేయుట కద్దు. విడుపులయందాకు దొరకబడెడియు, రిజర్వు అడవుల యాకునకు రేట్లధికముగ నుండుటంజేయు జనసామాన్యము మిక్కిలి బాధ చెందుచున్నది. ఈ కష్టములను విచారించువారును లేరు. తీర్పువాగును లేరు. జనులు పౌరుత్వసాయమున కెదురు చూచి చూచి యసహాయస్థితిని జెంది యున్నారు. ఉత్సోగులు వారిని బెదిరించెదరు. లంచములు తీసెదరు. ఇక ప్రజలతలంపు తెల్లండునో గ్రహింపలేదు.

దోర్నాల ముక్తాపురం వేంకటనారాయణ. కడప తాలూకా

VI

గుంటూరు టవున్ హైస్కూలు

అయ్యా, హైస్కూలు మార్పుగారిని తొలగించు విషయము లో 'తప్పెవరి'దని ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖమున సెలకరు ప్రశ్నించుచున్నారు. ఈలాగున ప్రశ్నించుట ముఖ్యవత్సరక మని యే నాయొక్క తలంపు. ఏమన ఈపాఠశాల వీరరాజు పూర్వము బాలరసంఖ్యలో నేమి, విద్యావిషయములో నేమి, పాఠశాల భవన నిర్మాణములో నేమి, వ్యాయామ పరిశ్రమల యందేమి, ఎక్కువగా లోటుపడి, గుంటూరుపొరులును, కమిటీవారును, ఈపాఠశాల మున్నందు కొనసాగునో, కొనసాగదో, అనుభితావహము జెందియుండెడి. అట్టివివత్సరమున, ఈ ఎన్. ఎస్. వేంకటరామయ్యగారు ప్రథమాపాధ్యాయుడవని నడిపించి, పాఠశాల పటిమగల వృద్ధికి మూలకారణ భూతుడయ్యెను. అది మొదలుగా దిననాభివృద్ధి జెంది, ఇతర పాఠశాలలకు ఆదర్శముగా ఒప్పుచున్నది. అనుభవాలను, బుద్ధికాలను అని తదితర ఉపాధ్యాయుల రప్పించియు, పరిక్షలలో అపజయ మొందిన, జయ మొందువలకు బాలర సుత్సాహపలుచి చదివించియు, ఆటలకు కల్పించి బాలర కభిరుచి కల్పజేసియు, దసరాపండుగులకు ఏర్పడు విరామములలో, విలాసార్థము, విహారయాత్రలకు బాలర దోడ్కొని వారికాహ్లాదము కల్పించియు, మున్నగు నేర్పరిమార్గములభ్యసించినదము కట్టి నిర్విఘ్నముగా పనుల నెజజేర్చి యున్నారు. అయ్యా, కమిటీఅధికారులకును, హైస్కూలుస్థరుగారికిని వైషమ్యములండవచ్చును. ఆందుమూలకమున పాఠశాల పురోవృద్ధికి కారణ భూతిమైన శ్రీని తొలగించుట భావ్యమా? పాఠశాల అభివృద్ధికి భంగకరమని నిర్ధారణ చేయబడ్డవిదట తొలగించుట న్యాయముకాని, విచారణ లేకయే, సంజాయిషి కొరకయే, వారిని తగ్గించుట కేవలము అక్రమము. కావున విచారణ కావించి న్యాయసమృతమైన వాక్కియ్య ప్రార్థించుచున్నాను.

బాపట్ల తాలూకా } ఒకానొక ప్రాత విద్యార్థి నందూరు }

VII

హరపనవాల్లిలో ప్లేగు.

అయ్యా, బల్లారిజిల్లాలో పశ్చిమ దిక్కుననున్న ఈ తాలూకా గ్రామము మైసూరు రాష్ట్రము, నైజామురాజ్యము బొంబాయి ఇలాఖాతు చుట్టప్రాంతములో నుండుటంబట్టి ప్లేగు అంటురోగమునకు బుట్టినిల్లయియున్నది. పోయిన సం॥ ము అక్టోబర్ నెలలోనుండి ఇది ప్రాగంభమై యిదివరకట్లై యుండి ప్రజలకు బాల నవ్వులుభయములను కలిగించుచున్నది. ప్లేగు నిలుచువలకు గ్రామస్థులందఱును మెప్పులో నివశింపవలెనని దొరతనమువారు తీర్పువునేమి గ్రామములోని పెద్ద మనుష్యులందఱును తాపాస్థిర్యుల సాన్నిధ్యమునకు వెళ్లి యిప్పుడు వానకాలమగుటచేతను కలుపుచే దొంగల భయము చేతను మెప్పులో నివసించుటకు సాధ్యముకాదని చెప్పి దొర తనమువారు ఇనావ్యలేషన్ డాక్టరును పంపిన ప్రజలందఱును ఇనావ్యలేషన్ వేసికొందురని చెప్పి ఈ యుద్ధకాలములో సైమల్ ఇనావ్యలేషన్ డాక్టరుని పంపుటకు దొరతనమువారికి పిలువేదని తపాస్థిర్యులవారు చెప్పినందున, ఇచ్చట నున్న సజ్జా అసిస్టాంట్ సర్జను గారె బల్లారికి వెళ్లి ఆక్రమ ఇనావ్యలేషన్ వేయుటకు నేర్పుకొని వచ్చి ఇప్పుడు దినమునకు తొంబది నూరుగురు మనుష్యులకు మాత్రము ఇనావ్యలేషన్ వేయుచున్నారు. "పది దినములలోపల నూరిలోని జనులందఱు ఇనావ్యలేషన్ వేయించుకొనవలెననియు, లేకపోయిన మెప్పుకు వెళ్లవలెననియు, ఈరెంటినిచేయనివారు ప్రాసిక్యూషన్ కష్టాలగుడు"రని ఇక్కడి యధికారస్థుల టాం, టాం, వేయించి యున్నారు. అయిన నీయూరిలోనున్న సుమారు పదివేలమంది పదిదినములలో ఇనావ్యలేషన్ వేయించబడగలరా? లేదో దేవుని కెఱుక. ఇక గోవా శ్రీలు లేదే డాక్టర్ వచ్చేవలకు ఊరిలో నుండవలెనా, లేదా పదిదినములలోపల లేమవారిని విడనాడి తాము మాత్రము మెప్పుకు బోవవలెనా? లేదా ప్రాసిక్యూషన్ కాబడవలెనా? యను సంగతిని ఇంక చూడవలసియున్నది. ప్లేగుకన్న ఇక్కడి యధికారులకే జనుల చాల భయపడుదురు.

ఒక విలేఖకుడు.

వైద్యబ్రాహ్మణ మహాజనసభ

స్వస్తి శ్రీ కాశ్యపు సామసంకల్పర వైశాఖశుద్ధ ద్వాదశి మొ॥ యూసు లేక నాల్గొదినములు (1918సం. మే నెల 22, 23, 24, 25 తేదీలు) వైద్యబ్రాహ్మణ మహాజనసభ, దేవిడి యందు జరుప నిశ్చయింపబడినది. వైద్యబ్రాహ్మణులు వైసభకు తప్పక దయచేయుటకును, మనవారలకు మిగుల ప్రోత్సాహము గలిగించి, సభ నలంకరింపజేయుటకును ప్రార్థింతు.

ఇజ్జతాసాత్ శ్రీకంఠమూరిబాలసూర్యప్రసాదరావు గమనింపుడు:— దేవిడి— బెంగాల్ నాగపూర్ రయిల్వే, శ్రీకాకుళంబోడ్డు స్టేషనుకు తొమ్మిదిమైళ్లు. (గంజాముజిల్లా. శ్రీకాకుళంబోడ్డు) ఉద్గాంష్టేషనుండి 4మైళ్లు. మే నెల 21 దిని చెన్నపురినుండివచ్చు మెయిలుబండి ఉద్గాంష్టేషనులో సభకేతెంచువారలసౌకర్యార్థము ఆవుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. కలకత్తా వైపునుండి వచ్చువారులు కుర్రవాత్రేరు ప్యాసెంజరులో, ఉద్గాంష్టేషనులోదిగుట మిగుల సౌకర్యము.

కాళ్లకూరి నరసింహుగారిల్లు మాకు వాగ్దాయమున్నాదు:— ఆనరవిలు మోచర్ల రామనంద్రారావు పంతులుగారి పౌరమపుత్రిక సా॥ సూరమ్మ వివాహ సదస్సునందు నేను విన్నవించగా వరుడు భీమవరంబాలూకా బొంబాడ కాపురములు శ్రీపాదన్న లక్ష్మీనారాయణగారి పుత్రుడగు శ్రీధరవన్నారామణగారి తరపున కొం॥ నాగభూషణముగారు ఏలూరులోని అన్నదానసమాజమునకు రురీలును నిమ్మజాత్యుద్ధరణసంఘమునకు రు రి లును గోరక్షణసమితికి రు రి లును కొవ్వూరులోని గీర్వాణాంధ్రపాఠశాలకు రు రి లును బందరు నందున్న ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు రు రి లును చెన్నపురిలోనున్న ఆంధ్రవిద్యానిధికి రు రి లును కానక లోసంగిరి. ఆంధ్ర దేశాభివృద్ధికి ప్రాముఖ్యముగ నున్న ఈ వడంకముల పోష్యమునకై యిట్లే పౌరిఅంధ్రీకును తమయింట జరిగిన శుభసందర్భములలో తమశక్తికొలది నొసంగెడు పక్షమున అనతికాలములో ఆంధ్రదేశ వభివృద్ధి జెందునని ప్రోత్సహించుచున్నాను. వధువు తరపున శ్రీపంతులవారును కోరబడిరి. కాని యొచించి ఒసంగెదమని నెలవొసంగిరి. దేశనాయకులలో నొకరుగ పరిగణింపబడుచున్న వీరు వైసంస్థాపకుల కన్నిటికిని ఎన్నటికైనను సర్వనిధులు తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైదిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.	వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర "	" " 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపథము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అశరీరశ్రుతి రక్తమునకు జనించు జాడ్యములకు కీరీటునుగంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలను, పిండ్లను, (చాకపో)వలను అన్ని వీధులనుగంటి గుండు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

కణాభివృద్ధికిల్లా గుడి మిచ్చుట నిష్ఫలము, సహజమైనను చుట్టూచున్న అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరీటునుగంటి పొందరగరోగములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోగొట్టే రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాభివృద్ధిని గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 టాన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తేయరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

చిక్కదాహలిపి ప్రశంస

చిక్కదాహలిపి 14 ఆంధ్రపత్రికా ఆధికారము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రారంభింపబడి. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

దేహదౌర్బల్యులకు సిద్ధాపథము

కరభమంగళరసాయనము హిమాచలవర్షమునందు వసించు యోగినుండి గ్రహించబడినది. చాల ఆశ్చర్యకరమైన మందు. తగిన అనుపానముతో నుపయోగించినచో అన్ని బాధలు నివారణ యగును. ఈ క్రింది రోగములకు ఇది ఉపయోగపడును: జ్ఞాపకశక్తిహీనులు, స్వప్నావస్థయందు పులనగుట, పులి లేనుపులు, అజీర్ణరోగము, హృద్రోగము, మందమతి, తల నొప్పి, మూలశంఖ, హిస్టీరియా, కీళ్లనొప్పులు, ఆంగులపీసము, నిద్రలేకుండుట, దుస్వప్నము, ఆకాలపువరణము, అపు ద్రవును త్రొక్కి ముట్టుకాకుండుట అనగా ఎగింపు, తుయమున్నగు ఎట్టి గడ్డరోగములు కూడ నివారణయగును. చెడు రక్తము, ఇంద్రియవృద్ధిచే కలుగు వ్యాధులన్నియు మొదలంటి పోవును. 37 ఏండ్లనుండి కోట్లకొలది మంది జయప్రదముగ వాడుచున్నారు. ప్రస్తుతము అందరును దీనినే వాడుచున్నారు. 7 రోజులలో జ్ఞాపకశక్తి బలపరచును. 7 రోజులకంటె ఎక్కువగా ఉపయోగించిన నవసరములేదు. సమ్మోహనాస్త్రమువలె అమోఘముగ పనిచేయును. దాని ఫలితము కార్యతముగ నుండును. ఒక మోతాదులో మీకేగణము తెలియగలదు. స్వగ్రామముల కొక మోతాదుచిత్తముగ నీయబడును. బయట దూరీవారు 10 అంజాలను పంపినచో సమ్మోహన ఒక మోతాదు పంపబడును. ఒకబుడ్డి నుపయోగించిన చాలును. రెండవబుడ్డి సర్వసామాన్యముగ నవసరముండదు. నిండుబుడ్డి రు 1-14-0. 8 బుడ్డు పి. పి. ఖర్చులతో రు 5.

రోగము వివరములు ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నన్నిటిని అంగముననే వ్రాయవలెను. (458) (1168)

కరభమంగళరసాయనపు కార్యాలయము,
బీదమ్ స్క్వేర్ పోస్టు, కలకత్తా.
Sarabamangala Rasayan Office,
Beadon Square
P O Calcutta

లోక మాన్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0-4-0.

జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే వైపునకమును అట్టిజేయగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయి వేళేదాద్ర్యము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేరొరుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పోత్తములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాలుకు 3 రూపాయల కంటె హెచ్చుకాదు. దేశాభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవ్రార్థితులు.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ,

(1178) జాతీయ గ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

కుమ్మరోగమున కమూల్యముగు మందు.

ఇది మిగుల హాశ్వర్యకరమగు మందు. పదిపదునైదు రోజులు రాయటవలన తెల్లనిమచ్చలు, అట్లుకాక చర్మముపై మరియేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీ రోగమునకు జాగ్రత్తదీసికొను (భారతగు) మంచిదియే.

దీని వెల టెన్సు 1-కి రూ. 4-8-0. అంచెకూలి వేతే.

(783) Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

అమృకము.

రెండు పెద్దపులులు అమృకమునకు గలవు. ఒక్కొక్కటి మూడేసి సంవత్సరముల వయస్సు గలది. మంచినీటిలో నున్నవి. తక్కిన అంశములు వల్లూరు రాజాగారు, పంగిడిగూడెం, కృష్ణా జిల్లా, అని వ్రాసుకోవలెను. (1180)

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0.
కల్పనాస్వరమున కువయోగమగునట్లు ఖండ ప్రస్తారమును యోగవిషయమును తెలియబడును.
2. కృత్తిహస్త పాటము వెల 0-6-0.
కాళీశతనామస్తుతిని, శబ్దమును తెలియబడును.
ఉదాహరణ : హంసధ్వనిరాగము, గూఢకాళము.
తెకిట : ధుణుత : ఉపద్రవ్య నృశింహశాస్త్రి,
నిసప : గరిస : సంగీతలక్షణ విద్యాక
మనసు : కరుగ : (1176) అమలాపురము.

అమృతారవ అవలేహ్యము.
ఈతేహ్యము రక్తమునుశుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్మకేమనము చేసి చేలి కాలి మంటల పోగొట్టును. మొదలగునట్లు చుట్టచేసి కేరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదలు, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్థపాన డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆశంకనిగ్రహ పోషణాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పరమరహస్యము.

వాణిజ్యము (1161)

అనువు ప్రకమనందు, ఇదివరకు పరమరహస్యములుగా నున్న సంగతులు బయలుపరచబడినవి. ఇది వ్యాపారముచేయు వారికి కల్పతరువు. సుప్రసిద్ధులు, గవర్నమెంటు వారిచే వాణిజ్యమునందు సన్నదు పొందినట్టియు, కారుమారు రాను కోటయ్యగారిచే రచించబడినది. దీనియందు, వ్యాపారము నిర్వహించు విధము, జాబులు వ్రాయువిధము నకర్ణతీయు విధములు, తపాలాక చేరవ్యవహారములు, ఉత్తరములు మొదలైనవి స్త్రైలుచేయువిధము, బ్యాంకులు, చెక్కులు, హాండిలు, వ్యాపారమునందు వాడుకచేయు అన్ని విధములైన సాధనములు (వ్రాయువిధము, రైలుమీద స్త్రీయమీద సరకు పంపువిధము, కాపీరైటు, ప్రేడుమార్కులు, భీమాకంపెనీలు, లిమిటెడ్ కంపెనీలు, వేయేల వ్యాపారము చేయు ప్రతివారును తెలిసికొని లాభముపొందుటకు క్రొత్తపద్ధతులు వ్రాయబడి, అనేకుల మెప్పును బొందినది. వెల రు2-0-0. మే నెల 31వ తారీఖులోగా తెప్పించుకొనువారికి రు 1-8-0 లకు ఇయ్యబడును. మేనేజరు, వాణిజ్యవిలాస్ ఆఫీసు, గుంటూరు.

501 పాళ్ళపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్పజైనను పరికింపుడు.

(ప్రతి వత్సరమునను ఒక్కొక్కరికి సీసాలు విక్రయంకబడుచున్నవి.)

ఇండియావారు మాత్రమే కక; బర్మా, సిలోకా, మలియనేట్, గోవా, ఫిజీ, బెలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము: "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యంటి నున్న మొదల, చూటికి తెల్లని సమయమును, నిరీక్షించి, మొర వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, హృద్యవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపథక సేవనచే నార్చర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో సేవకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్నాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండురు."

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుతులు, ప్రతి సీసానుండియు ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 250 మూత్రముల సీసా 4 అంజాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల పోకసారి తెప్పించివేయబడుటపాల ఖర్చుతోచేరి మా 1-8-0

12 సీసాల పోకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాల పోకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్త రోగములకు మానక అయ్యుత్వ

క్రియా సిద్ధాపథములు దొరకును.

విజ్ఞానము:—శ్రీ సీతా నాథుని వైద్యశాల, మైసూరు

